

॥śrī॥

śrī-caṇḍikā-dhyānam

om bandhūka-kusumābhāsām pañca-muṇḍādhivāsīnīm |
sphurac-candra-kalā-ratna-mukutām muṇḍa-mālinīm ||
tri-netrām rakta-vasanām pīnonnata-ghaṭa-stanīm |
pustakām cākṣa-mālām ca varām cābhayakām kramāt ||
dadhatīm saṁsmaren nityam uttarāmnāyam ānitām |

athavā—

yā caṇḍī madhu-kaiṭabhādi-daitya-dalanī yā māhiṣonmūlinī
yā dhūmrekṣaṇa-caṇḍa-muṇḍa-mathanī yā rakta-bijāsānī |
śaktiḥ śumbha-niśumbha-daitya-dalanī yā siddhi-dātrī parā
sā devī nava-koṭi-mūrti-sahitā mām pātu viśveśvarī ||

-o)0(o-

atha argalā-stotram

om namaś caṇḍikāyai

mārkaṇḍeya uvāca—

om jaya tvam devi cāmuṇḍe jaya bhū-tāpa-hāriṇī |
jaya sarva-gate devi kāla-rātrī namo'stu te ||1||
jayantī maṅgalā kālī bhadrakālī kapālinī |
durgā śivā kṣamā dhātrī svāhā svadhā namo'stu te ||2||
madhu-kaiṭabha-vidhvāmsi vidhātṛ-varade namaḥ |
rūpaṁ dehi jayaṁ dehi yaśo dehi dviṣo jahi ||3||
mahiṣāsura-nirṇāśī bhaktānām sukhade namaḥ |
rūpaṁ dehi jayaṁ dehi yaśo dehi dviṣo jahi ||4||
dhūmra-netra-vadhe devi dharmakāmārthadāyini |
rūpaṁ dehi jayaṁ dehi yaśo dehi dviṣo jahi ||5||
raktabīja-vadhe devi caṇḍa-muṇḍa-vināśini |
rūpaṁ dehi jayaṁ dehi yaśo dehi dviṣo jahi ||6||
niśumbha-śumbha-nirṇāśī trailokya-śubhade namaḥ |
rūpaṁ dehi jayaṁ dehi yaśo dehi dviṣo jahi ||7||
vanditāṅghri-yuge devi sarva-saubhāgya-dāyini |
rūpaṁ dehi jayaṁ dehi yaśo dehi dviṣo jahi ||8||
acintya-rūpa-carite sarva-śatru-vināśini |

rūpaṁ dehi jayaṁ dehi yaśo dehi dviṣo jahi ||9||
 natebhyaḥ sarvadā bhaktyā cāparṇe duritāpahe |
 rūpaṁ dehi jayaṁ dehi yaśo dehi dviṣo jahi ||10||
 stuvadbhyo bhakti-pūrvam tvāṁ caṇḍike vyādhi-nāśini |
 rūpaṁ dehi jayaṁ dehi yaśo dehi dviṣo jahi ||11||
 caṇḍike satataṁ yuddhe jayanti pāpa-nāśini |
 rūpaṁ dehi jayaṁ dehi yaśo dehi dviṣo jahi ||12||
 dehi saubhāgyam ārogyam dehi devi param sukham |
 rūpaṁ dehi jayaṁ dehi yaśo dehi dviṣo jahi ||13||
 vidhehi devi kalyāṇam vidhehi vipulāṁ śriyam |
 rūpaṁ dehi jayaṁ dehi yaśo dehi dviṣo jahi ||14||
 vidhehi dviṣatāṁ nāśam vidhehi balam uccakaiḥ |
 rūpaṁ dehi jayaṁ dehi yaśo dehi dviṣo jahi ||15||
 surāsura-śiro-ratna-nighrṣṭa-carāṇe'mbike |
 rūpaṁ dehi jayaṁ dehi yaśo dehi dviṣo jahi ||16||
 vidyāvantaṁ yaśasvantaṁ lakṣmīvantaṁ ca mām kuru |
 rūpaṁ dehi jayaṁ dehi yaśo dehi dviṣo jahi ||17||
 devi pracāṇḍa-dor-daṇḍa-daitya-darpa-ṇiṣūḍini |
 rūpaṁ dehi jayaṁ dehi yaśo dehi dviṣo jahi ||18||
 pracāṇḍa-daitya-darpa-ghne caṇḍike praṇatāya me |
 rūpaṁ dehi jayaṁ dehi yaśo dehi dviṣo jahi ||19||
 catur-bhujē catur-vaktra-saṁsute parameśvari |
 rūpaṁ dehi jayaṁ dehi yaśo dehi dviṣo jahi ||20||
 kṛṣṇena saṁstute devi śaśvad-bhaktyā sadāmbike |
 rūpaṁ dehi jayaṁ dehi yaśo dehi dviṣo jahi ||21||
 himācala-sutānātha-saṁstute parameśvari |
 rūpaṁ dehi jayaṁ dehi yaśo dehi dviṣo jahi ||22||
 indrāṇī-pati-sad-bhāva-pūjite parameśvari |
 rūpaṁ dehi jayaṁ dehi yaśo dehi dviṣo jahi ||23||
 devi bhakta-janoddāma-dattānandodaye'mbike |
 rūpaṁ dehi jayaṁ dehi yaśo dehi dviṣo jahi ||24||
 bhāryāṁ manoramāṁ dehi manovṛttānusāriṇīm |
 rūpaṁ dehi jayaṁ dehi yaśo dehi dviṣo jahi ||25||
 tāriṇi durga-saṁsāra-sāgarasyācalodbhave |
 rūpaṁ dehi jayaṁ dehi yaśo dehi dviṣo jahi ||26||
 idaṁ stotraṁ paṭhitvā tu mahā-stotraṁ paṭhen naraḥ |
 saptaśatīm samārādhyā varam āpnoti durlabham ||27||

|| iti śrī-mārkaṇḍeya-purāṇe argalā-stotraṁ samāptam ||

|| atha kīlaka-stotram ||

om̐ namaś caṇḍikāyai

mārkaṇḍeya uvāca—

om̐ viśuddha-jñāna-dehāya trivedī-divya-cakṣuṣe |
śreyaḥ-prāpti-nimittāya namaḥ somārdha-dhāriṇe ||1||
sarvam etad vijānīyān mantrāṇām api kīlakam |
so'pi kṣemam avāpnoti satataṁ japyā-tat-paraḥ ||2||
siddhyanty uccātanādīni karmāṇi sakalāny api |
etena stuvatām devīm stotra-vṛndena bhaktitaḥ ||3||
na mantrō nauṣadham̐ tasya na kiñcid api vidyate |
vinā japyena siddhyet tu sarvam uccātanādikam ||4||
samagrāṇy api setsyanti loka-śaṅkām imām haraḥ |
kṛtvā nimantrayāmāsa sarvam evam idam̐ śubham̐ ||5||
stotraṁ vai caṇḍikāyās tu tac ca guhyaṁ cakāra saḥ |
sam āpnoti sa puṇyena tām̐ yathāvan nimantraṇām̐ ||6||
so'pi kṣemam avāpnoti sarvam̐ eva na samśayaḥ |
kṛṣṇāyām̐ vā caturdaśyām̐ aṣṭamyām̐ vā samāhitaḥ ||7||
dadāti pratigrhṇāti nānyathaiśā prasīdati |
ittham̐ rūpeṇa kīlena mahā-devena kīlitam̐ ||8||
yo niṣkīlām̐ vidhāyainām̐ caṇḍīm̐ japati nityaśaḥ |
sa siddhaḥ sa gaṇaḥ so'tha gandharvo jāyate dhruvam̐ ||9||
na caivāpāṭavam̐ tasya bhayaṁ kvāpi na jāyate |
nāpamṛtyu-vaśam̐ yāti mṛte ca mokṣam̐ āpnuyāt ||10||
jñātvā prārabhya kurvīta hy akurvāṇo vinaśyati |
tato jñātvaiva sampūrṇam̐ idam̐ prārabhyate budhaiḥ ||11||
saubhāgyādi ca yat kiñcid dr̥śyate lalanā-jane |
tat sarvam̐ tat-prasādena tena japyam̐ idam̐ śubham̐ ||12||
śanais tu japyamāne'smin stotre sampattir uccakaiḥ |
bhavaty eva samagrāpi tataḥ prārabhyam̐ eva tat ||13||
aiśvaryaṁ tat-prasādena saubhāgyārogyam̐ eva ca |
śatru-hāniḥ paro mokṣaḥ stūyate sā na kim̐ janaiḥ ||14||
caṇḍikām̐ hṛdayenāpi yaḥ smaret satataṁ naraḥ |
hṛdyaṁ kāmam̐ avāpnoti hṛdi devī sadā vaset ||15||
agrato'muim̐ mahādeva-kṛtam̐ kīlaka-vāraṇam̐ |
niṣkīlam̐ ca tathā kṛtvā paṭhitavyam̐ samāhitaḥ ||16||

|| iti śrī-bhagavatyāḥ kīlaka-stotraṁ samāptam̐ ||

-o)O(o-

|| atha devī-kavacam ||

om namaś caṇḍikāyai

mārkaṇḍeya uvāca—

om yad guhyaṁ paramaṁ loke sarva-rakṣākaram nṛṇāṁ |
yanna kasyacidākhyātaṁ tan me brūhi pitāmaha ||1||

brahmovāca |

asti guhyatamaṁ vipra sarva-bhūtopakāraṁ |
devyās tu kavacaṁ puṇyaṁ tac chṛṇuṣva mahā-mune ||2||
prathamam śaila-putrīti dvitīyaṁ brahmacārīṇi |
tṛtīyaṁ candra-ghaṇṭeti kūṣmāṇḍeti caturthakam ||3||
pañcamam skanda-māteti ṣaṣṭham kātyāyanī tathā |
saptamam kālārātriś ca mahā-gaurīti cāṣṭamam ||4||
navamam siddhi-dātrī ca nava-durgāḥ prakīrtitāḥ |
uktāny etāni nāmāni brahmaṇaiva mahātmanā ||5||
agninā dahyamānās tu śatru-madhya-gatā raṇe |
viṣame durgame caiva bhayārtāḥ śaraṇam gatāḥ ||6||
na teṣāṁ jāyate kiñcid aśubham raṇasaṅkaṭe |
āpadam na ca paśyanti śoka-duḥkha-bhayaṅkarīm ||7||
yais tu bhaktyā smṛtā nityam teṣāṁ vṛddhiḥ prajāyate |
ye tvām smaranti deveśi rakṣasi tānna samśayaḥ ||8||
preta-samsthā tu cāmuṇḍā vārāhī mahiṣāsanā |
aindrī gaja-samārūḍhā vaiṣṇavī garuḍāsanā ||9||
nārasimhī mahā-vīryā śiva-dūtī mahā-balā |
māheśvarī vṛṣārūḍhā kaumārī śikhi-vāhanā ||10||
lakṣmīḥ padmāsanā devī padma-hastā hari-priyā |
śveta-rūpa-dharā devī īśvarī vṛṣa-vāhanā ||11||
brāhmī haṁsam ārūḍhā sarvābharaṇa-bhūṣitā |
ity etā mātaraḥ sarvāḥ sarva-yoga-samanvitāḥ ||12||
nānābharaṇa-śobhāḍhyā nānā-ratnopaśobhitāḥ |
śraiṣṭhaiś ca mauktikaiḥ sarvā divya-hāra-pralambibhiḥ ||13||
indranīlair mahā-nīlaiḥ padmarāgaiḥ suśobhanaiḥ |
dṛśyante ratham ārūḍhā devyaḥ krodha-samākulāḥ ||14||
śaṅkham cakram gadām śaktim halam ca musalāyudham |
kheṭakam tomaram caiva paraśum pāśam eva ca ||15||
kuntāyudham triśūlam ca śārṅgam āyudham uttamam |
daityānām deha-nāśāya bhaktānām abhayāya ca ||16||
dhārayanty āyudhānīttham devānām ca hitāya vai |
namas te'stu mahā-raudre mahā-ghora-parākrame ||17||
mahā-bale mahotsāhe mahā-bhaya-vināśini |
trāhi mām devi duṣprekṣye śatrūṇām bhaya-varadhini ||18||
prācyām rakṣatu mām aindrī āgneyyām agni-devatā |

dakṣiṇe'vatu vārāhī nairṛtyām khadga-dhāriṇī ||19||
 prāṭhyāṃ vāruṇī rakṣed vāyavyāṃ mṛga-vāhinī |
 udīcyāṃ pātu kauberī īśānyāṃ śūla-dhāriṇī ||20||
 ūrdhvaṃ brahmāṇī me rakṣed adhastād vaiṣṇavī tathā |
 evaṃ daśa diśo rakṣec cāmuṇḍā śava-vāhanā ||21||
 jayā mām agrataḥ pātu vijayā pātu pṛṣṭhataḥ |
 ajitā vāma-pārsve tu dakṣiṇe cāparājitā ||22||
 śikhāṃ me dyotiniṃ rakṣed umā mūrdhni vyavasthitā |
 mālādharī lalāte ca bhruvau rakṣed yaśasviniṃ ||23||
 netrayoś citra-netrā ca yama-ghaṇṭā tu pārśvake |
 tri-netrā ca tri-śūlena bhruvor madhye ca caṇḍikā ||24||
 śaṅkhiniṃ cakṣuṣor madhye śrotrayor dvāra-vāsinī |
 kapolau kālīkā rakṣet karṇa-mūle tu śaṅkarī ||25||
 nāsikāyāṃ sugandhā ca uttaroṣṭe ca carcikā |
 adhare cāmṛtābālā jihvāyāṃ ca sarasvatī ||26||
 dantān rakṣatu kaumārī kaṇṭha-deśe tu caṇḍikā |
 ghaṇṭikāṃ citra-ghaṇṭā ca mahā-māyā ca tāluke ||27||
 kāmākṣī cibukāṃ rakṣed vācam me sarva-maṅgalā |
 grīvāyāṃ bhadrakālī ca pṛṣṭha-varṣe dhanurdharī ||28||
 nīlagrīvā bahiḥ kaṇṭhe nalikāṃ nalakūbarī |
 skandhayoḥ khadginī rakṣed bāhū me vajra-dhāriṇī ||29||
 hastayor daṇḍiniṃ rakṣed ambikā cāṅguliṣu ca |
 nakhān chūleśvarī rakṣet kuṅṣau rakṣen nareśvarī ||30||
 stanau rakṣen mahā-devī manaḥśoka-vināśiniṃ |
 hṛdaye lalitā devī udare śūla-dhāriṇī ||31||
 nābhau ca kāmīniṃ rakṣed guhyāṃ guhyeśvarī tathā |
 meḍhram rakṣatu durgandhā pāyūṃ me guhya-vāhinī ||32||
 katyāṃ bhagavatī rakṣed ūrū me megha-vāhanā |
 jaṅghe mahā-balā rakṣet jānū mādhava-nāyikā ||33||
 gulphayor nārasimhī ca pāda-pṛṣṭhe tu kauśikī |
 pādāṅgulīḥ śrīdharī ca talāṃ pātāla-vāsinī ||34||
 nakhān daṁṣṭra-karālī ca keśāśī caivordhva-keśiniṃ |
 roma-kūpeṣu kaumārī tvacāṃ yogīśvarī tathā ||35||
 raktamac cāvasāmāśāny asthi-medāśi pārvatī |
 antrāṇi kāla-rātriś ca pittāṃ ca mukuteśvarī ||36||
 padmāvātī padma-kośe kaphe cūḍāmaṇiś tathā |
 jvālā-mukhī nakhā-jvālāṃ abhedyā sarva-sandhiṣu ||37||
 śukrāṃ brahmāṇī me rakṣec chāyāṃ chatreśvarī tathā |
 ahaṅkāraṃ mano buddhiṃ rakṣen me dharmā-dhāriṇī ||38||
 prāṇāpānau tathā vyānam udānam ca samānakam |
 vajra-hastā ca me rakṣet prāṇān kalyāṇa-śobhanā ||39||
 rase rūpe ca gandhe ca śabde sparśe ca yoginiṃ |
 sattvaṃ rajas tamaś caiva rakṣen nārāyaṇī sadā ||40||
 āyū rakṣatu vārāhī dharmāṃ rakṣatu pārvatī |
 yaśaḥ kīrtiṃ ca lakṣmīṃ ca sadā rakṣatu vaiṣṇavī ||41||

gotram indrāṇī me rakṣet paśūn rakṣec ca caṇḍikā |
 putrān rakṣen mahā-lakṣmīr bhāryām rakṣatu bhairavī ||42||
 dhaneśvarī dhanam rakṣet kaumārī kanyakām tathā |
 panthānam supathā rakṣen mārgam kṣemaṅkarī tathā ||43||
 rāja-dvāre mahā-lakṣmīr vijayā satatam sthitā |
 rakṣāhīnam tu yat sthānam varjitam kavacena tu ||44||
 tat sarvam rakṣa me devi jayantī pāpa-nāsinī |
 sarva-rakṣā-karam puṇyam kavacam sarvadā japet ||45||
 idam rahasyam viprarṣe bhaktyā tava mayoditam ||
 pādam ekam na gacchet tu yadīcchec chubham ātmanaḥ ||46||
 kavacenāvṛto nityam yatra yatraiva gacchati |
 tatra tatrārtha-lābhas ca vijayaḥ sārva-kālikaḥ ||47||
 yam yam cintayate kāmam tam tam prāpnoti niścitam |
 paramaiśvaram atulam prāpsyate bhūtale pumām ||48||
 nirbhayo jāyate martyaḥ saṅgrāmeṣv aparājitaḥ |
 trailokye tu bhavet pūjyaḥ kavacenāvṛtaḥ pumām ||49||
 idam tu devyāḥ kavacam devānam api durlabham |
 yaḥ paṭhet prayato nityam trisandhyam śraddhayānvitaḥ ||50||
 devī-kalā bhavet tasya trailokye cāparājitaḥ |
 jīved varṣa-śatam sāgram apamṛtyu-vivarjitaḥ ||51||
 naśyanti vyādhayaḥ sarve lūtā-visphotakādayaḥ |
 sthāvaram jaṅgamam caiva kṛtrimam caiva yad viṣam ||52||
 abhicāraṇi sarvāṇi mantra-yantraṇi bhū-tale |
 bhū-carāḥ khe-carās caiva kulajās caupadeśikāḥ ||53||
 sahaḥ kulajā malā ḍākinī sākinī tathā |
 antarikṣa-carā ghorā ḍākinyaś ca mahā-ravāḥ ||54||
 grha-bhūta-piśācās ca yakṣa-gandharva-rakṣasāḥ |
 brahma-rakṣasa-vetālāḥ kūsmāṇḍā bhairavādayaḥ ||55||
 naśyanti darśanāt tasya kavacenāvṛto hi yaḥ |
 mānonnatir bhaved rājñās tejo-vṛddhiḥ parā bhavet ||56||
 yaśo-vṛddhir bhavet puṁsām kīrti-vṛddhiś ca jāyate |
 tasmāt japet sadā bhaktaḥ kavacam kāmadam mune ||57||
 japet sapta-śatim caṇḍim kṛtvā tu kavacam purā |
 nirvighnena bhavet siddhiś caṇḍī-japa-samudbhavā ||58||
 yāvad bhū-maṇḍalam dhatte sa-śaila-vana-kānanam |
 tāvat tiṣṭhati medinyām santatiḥ putra-pautrikī ||59||
 dehānte paramam sthānam surair api sudurlabham |
 prāpnoti puruṣo nityam mahā-māyā-prasādataḥ ||60||
 tatra gacchati gatvāsau punaś cāgamanam nahi |
 labhate paramam sthānam śivena samatām vrajet ||61||

iti śrī-mārkaṇḍeya-purāṇe hari-hara-brahma-viracitam
 devī-kavacam samāptam

||

-o)0(o-

mahā-kālī-dhyānam

om khaḍgaṁ cakra-gaḍeṣu-cāpa-paridhān śūlam bhuṣuṇḍim śiraḥ
śaṅkham sandadhatim karais tri-nayanām sarvāṅga-bhūṣāvṛtām |
yām hantum madhu-kaiṭabhau jalaja-bhūṣ tuṣṭāva supte harau
nīlāśma-dyutim āśya-pāda-daśakām seve mahā-kālikām ||

-o)0(o-

om namaś caṇḍikāyai
om aiṁ

|| atha prathamam caritram ||

mārkaṇḍeya uvāca—

sāvṛṇiḥ sūrya-tanayo yo manuḥ kathyate'ṣṭamah |
niśāmaya tad-utpattim vistarād gadato mama ||1||
mahā-māyānubhāvena yathā manvantarādhipaḥ |
sa babhūva mahā-bhāgaḥ sāvṛṇis tanayo raveḥ ||2||
svārociṣe'ntare pūrvam caitra-varṁśa-samudbhavaḥ |
suratho nāma rājābhūt samaste kṣiti-maṇḍale ||3||
tasya pālayataḥ samyak prajāḥ putrān ivaurasān |
babhūvuḥ śatravo bhūpāḥ kolā-vidhvamsinas tadā ||4||
tasya tair abhavad yuddham ati-prabala-daṇḍinaḥ |
nyūnair api sa tair yuddhe kolā-vidhvamsibhir jitaḥ ||5||
tataḥ sva-puram āyāto nija-deśādhipo'bhavat |
ākrāntaḥ sa mahā-bhāgas tais tadā prabalāribhiḥ ||6||
amātyair balibhir duṣṭair durbalasya durātmabhiḥ |
kośo balaṁ cāpahṛtam tatrāpi sva-pure tataḥ ||7||
tato mṛgayā-vyājena hṛta-svāmyaḥ sa bhūpatiḥ |
ekākī hayam āruhya jagāma gahanaṁ vanam ||8||
sa tatrāśramam adrākṣīd dvija-varyasya medhasaḥ |
praśāntaḥ svāpadākīrṇam muni-śiṣyopasobhitam ||9||
tasthau kañcit sa kālam ca muninā tena sat-kṛtaḥ |
itaś cetaś ca vicaraṁs tasmin muni-varāśrame ||10||
so'cintayat tadā tatra mamatvākrṣṭa-mānasaḥ |
mat-pūrvaiḥ pālitaṁ pūrvam mayā hīnam puram hi tat ||11||
mad-dhṛtais tair asad-vṛttair dharmataḥ parirakṣitam |
na jāne sa pradhāno me śūro hasti sadā madaḥ ||12||
mama vairi-vaśam yātaḥ kān bhogān upalapsyate |

ye mamānugatā nityam prasāda-dhana-bhojanaiḥ ||13||
anuvṛttiṁ dhruvam te'dya kurvanty anya-mahī-bhṛtām |
asamyag-vyaya-śīlais taiḥ kurvadbhiḥ satatam vyayam ||14||
sañcītaḥ so'tiduhkhena kṣayam kośo gamiṣyati |
etac cānyac ca satatam cintayāmāsa pāṛthivaḥ ||15||
tatra viprāśramābhyāso vaiśyam ekam dadarśa saḥ |
sa pṛṣṭas tena kas tvaṁ bho hetuś cāgamane'tra kaḥ ||16||
sa-śoka iva kasmāt tvaṁ durmanā iva lakṣyase |
ity ākarṇya vacas tasya bhūpateḥ praṇayoditam ||17||
pratyuvāca sa tam vaiśyaḥ praśrayāvanato nṛpam ||18||

vaiśya uvāca—

samādhir nāma vaiśyo'ham utpanno dhaninām kule |
putra-dārair nirastaś ca dhana-lobhād asādhubhiḥ ||19||
vihīnaś ca dhanair dāraiḥ putrair ādāya me dhanam |
vanam abhyāgato duḥkhī nirastaś cāpta-bandhubhiḥ ||20||
so'ham na vedmi putrāṇām kuśalākuśalātmikām |
pravṛttiṁ svajanānām ca dārāṇām cātra saṁsthitaḥ ||21||
kiṁ nu teṣām grhe kṣemam akṣemaṁ kiṁ nu sāmpratam |
katham te kiṁ nu sad-vṛttā durvṛtāḥ kiṁ nu me sutāḥ ||22||

rājovāca—

yair nirasto bhavān lubdhaiḥ putra-dārādibhir dhanaiḥ |
teṣu kiṁ bhavataḥ sneham anubadhnāti mānasam ||23||

vaiśya uvāca—

evam etad yathā prāha bhavān asmad-gatam vacaḥ |
kiṁ karomi na badhnāti mama niṣṭhuratām manaḥ ||24||
yaiḥ santyajya piṭṛ-sneham dhana-lubdhair nirākṛtaḥ |
patiḥ svajana-hārdaṁ ca hārditeṣv eva me manaḥ ||25||
kim etan nābhijānāmi jānann api mahā-mate |
yat prema-pravaṇam cittam viguṇeṣv api bandhuṣu ||26||
teṣām kṛte me niḥsvāso daurmanasyam ca jāyate |
karomi kiṁ yan na manas teṣv aprītiṣu niṣṭhuram ||27||

mārkaṇḍeya uvāca—

tatas tau sahītau vipra tam munim samupasthitau |
samādhir nāma vaiśyo'sau sa ca pāṛthiva-sattamaḥ ||28||
kṛtvā tu tau yathā-nyāyam yathārham tena saṁvidam |
upaviṣṭau kathāḥ kāścic cakratur vaiśya-pāṛthivau ||29||

rājovāca—

bhagavaṁs tvām aham praṣṭum icchāmy ekam vadasva tat |
duḥkhāya yan me manasaḥ sva-cittāyattatām vinā ||31||
mamatvam gata-rājyasya rājyāṅgeṣv akhileṣv api |

jānato'pi yathājñasya kim etan muni-sattama ||32||
ayam ca nikṛtaḥ putrair dārair bhṛtyais tathojjhitaḥ |
svajanena ca santyaktas teṣu hārdī tathāpy ati ||33||
evam eṣa tathāham ca dvāv apy atyanta-duḥkhitau |
dṛṣṭa-doṣe'pi viṣaye mamatvākṛṣṭa-mānasau ||34||
tat-kenaitan mahā-bhāga yan-moho jñānīnor api |
mamāsya ca bhavaty eṣā vivekāndhasya mūḍhatā ||35||

ṛṣir uvāca—

jñānam asti samas tasya jantor viṣaya-gocare |
viṣayās ca mahā-bhāga yānti caivam pṛthak pṛthak ||36||
divāndhāḥ prāṇinaḥ kecid rātrāv andhās tathāpare |
kecid divā tathā rātrau prāṇinas tulya-dṛṣṭayaḥ ||37||
jñānino manujāḥ satyam kintu te na hi kevalam |
yato hi jñāninaḥ sarve paśu-pakṣi-mṛgādayaḥ ||38||
jñānam ca tan manuṣyāṇām yat teṣām mṛga-pakṣiṇām |
manuṣyāṇām ca yat teṣām tulyam anyat tathobhayoḥ ||39||
jñāne'pi sati paśyitān patagāñ chāva-cañcuṣu |
kaṇa-mokṣādr̥tān mohāt pīḍyamānān api kṣudhā ||40||
mānuṣā manuja-vyāghra sābhilāṣāḥ sutān prati |
lobhāt pratyupakārāya nanv etān kim na paśyasi ||41||
tathāpi mamatāvarte moha-garte nipātitaḥ |
mahā-māyā-prabhāveṇa saṁsāra-sthiti-kāriṇā ||42||
tan nātra vismayaḥ kāryo yoga-nidrā jagat-pateḥ |
mahā-māyā hareś caiṣā tayā saṁmohyate jagat ||43||
jñānīnām api cetānsi devī bhagavatī hi sā |
balād ākr̥ṣya mohāya mahā-māyā prayacchati ||44||
tayā viśṛjyate viśvam jagad etac carācaram |
saiṣā prasannā varadā nṛṇām bhavati muktaye ||45||
sā vidyā paramā mukter hetu-bhūtā sanātānī |
saṁsāra-bandha-hetuś ca saiva sarveśvareśvarī ||46||

rājovāca—

bhagavan kā hi sā devī mahā-māyeti yām bhavān |
bravīti katham utpannā sā karmāsyās ca kim dvija ||45||
yat-prabhāvā ca sā devī yat-svarūpā yad-udbhavā |
tat sarvam śrotum icchāmi tvatto brahma-vidām vara ||46||

ṛṣir uvāca—

nityaiva sā jagan-mūrtis tayā sarvam idaṁ tatam |
tathāpi tat-samutpattir bahudhā śrūyatām mama ||47||
devānām kārya-siddhy-artham āvirbhavati sā yadā |
utpanneti tadā loke sā nityāpy abhidhīyate ||48||
yoga-nidrām yadā viṣṇur jagaty ekārṇavī-kṛte |
āstīrya śeṣam abhajat kalpānte bhagavān prabhuḥ ||49||

tadā dvāv asurau ghorau vikhyātau madhu-kaiṭabhau |
viṣṇu-karṇa-malodbhūtau hantum brahmāṇam udyatau ||50||
sa nābhi-kamale viṣṇoḥ sthito brahmā prajāpatiḥ |
dr̥ṣṭvā tāv asurau cograu prasuptam ca janārdanam ||51||
tuṣṭāva yoga-nidrām tām ekāgra-hṛdayaḥ sthitaḥ |
vibodhanārthāya harer hari-netra-kṛtālayām ||52||
viśveśvarīm jagad-dhātrīm sthiti-saṁhāra-kāriṇīm |
nidrām bhagavatīm viṣṇor atulām tejasah prabhuh ||53||

brahmovāca—

tvam svāhā tvam svadhā tvam hi vaṣaṭ-kāraḥ svarātmikā |
sudhā tvam akṣare nitye tridhā-mātrātmikā sthitāḥ ||54||
ardha-mātrā sthitā nityā yān uccāryāviśeṣataḥ |
tvam eva sā tvam sāvitrī tvam deva-jananī parā ||55||
tvayaitad dhāryate viśvam tvayaitat sṛjyate jagat |
tvayaitat pālyate devi tvam atsyante ca sarvadā ||56||
viśṛṣṭau sṛṣṭi-rūpā tvam sthiti-rūpā ca pālāne |
tathā saṁhṛti-rūpānte jagato'sya jagan-maye ||57||
mahā-vidyā mahā-māyā mahā-medhā mahā-smṛtiḥ |
mahā-mohā ca bhavatī mahā-devī mahāsuri ||58||
prakṛtis tvam ca sarvasya guṇa-traya-vibhāvinī |
kāla-rātrir mahā-rātrir moha-rātriś ca dāruṇā ||59||
tvam śrīs tvam īsvarī tvam hrīs tvam buddhir bodha-lakṣaṇā |
lajjā puṣṭis tathā tuṣṭis tvam śāntiḥ kṣāntir eva ca ||60||
khaḍginī śūlinī ghorā gadinī cakriṇī tathā |
śaṅkhinī cāpinī bāṇa-bhuṣuṇḍī-parighāyudhā ||61||
saumyā saumyatarāṣeṣa-saumyebhyas tv atisundarī |
parāparāṇām paramā tvam eva parameśvarī ||62||
yac ca kiñcit kvacid vastu sad asad vākhilātmike |
tasya sarvasya yā śaktiḥ sā tvam kim stūyase mayā ||63||
yayā tvayā jagat-sraṣṭā jagat-pātātti yo jagat |
so'pi nidrā-vaśam nītaḥ kas tvām stotum iheśvaraḥ ||64||
viṣṇuḥ śarīra-grahaṇam aham īśāna eva ca |
kāritās te yato'tas tvām kaḥ stotum śaktimān bhavet ||65||
sā tvam ittham prabhāvaiḥ svair udārair devi saṁstutā |
mohayaitau durādharṣāv asurau madhu-kaiṭabhau ||66||
prabodham ca jagat-svāmī nīyatām acyuto laghu |
bodhaś ca kriyatām asya hantum etau mahāsaurau ||67||

ṛṣir uvāca—

evam stutā tadā devī tāmasī tatra vedhasā |
viṣṇoḥ prabodhanārthāya nihantum madhu-kaiṭabhau ||68||
netrāsya-nāsikā-bāhu-hṛdayebhyas tathorasah |
nirgamyā darśane tasthau brahmaṇo'vyakta-janmanaḥ ||69||
uttasthau ca jagannāthas tayā mukto janārdanaḥ |

ekārṇave'hi śayanāt tataḥ sa dadṛṣe ca tau ||70||
madhu-kaiṭabhau durātmānāv ativīrya-parākramau |
krodha-raktekṣaṇāv attum brahmāṇam janitodyamau ||71||
samutthāya tatas tābhyām yuyudhe bhagavān hariḥ |
pañca-varṣa-sahasrāṇi bāhu-praharaṇo vibhuḥ ||72||
tāv apy atibalonmattau mahā-māyā-vimohitau |
uktavantau varo'smatto vriyatām iti keśavam ||73||

śrī-bhagavān uvāca—
bhavetām adya me tuṣṭau mama vadhyāv ubhāv api |
kim anyena vareṇātra etāvad dhi vṛtam mama ||74||

ṛṣir uvāca—
vañcitābhyām iti tadā sarvam āpo-mayaṁ jagat |
vilokya tābhyām gadito bhagavān kamalekṣaṇaḥ ||75||
āvām jahi na yatorvī salilena pariplutā ||76||

ṛṣir uvāca—
tathety uktvā bhagavatā śaṅkha-cakra-gadā-bhṛtā |
kṛtvā cakreṇa vai chinne jaghane śirasī tayoh ||77||
evam eṣā samutpannā brahmaṇā samstutā svayam |
prabhāvam asyā devyās tu bhūyaḥ śṛṇu vadāmi te ||78||

iti śrī-mārkaṇḍeya-purāṇe sāvarṇike manvantare devī-māhātmye
madhu-kaiṭabha-vadho nāma
prathamodhyāyaḥ
||1||

-o)0(o-

|| atha madhyama-caritam ||

mahā-lakṣmī-dhyānam

om
akṣa-srak-paraśum gadeṣu-kulīsam padmam dhanuḥ kuṇḍikām
daṇḍam śaktim asim ca carma jalajam ghaṇṭām surā-bhājanam |
śūlam pāśa-sudarśane ca dadhatim hastaiḥ pravāla-prabhām
seve sairibha-mardinim iha mahā-lakṣmīm saroja-sthitām ||

om̐ ṛṣir uvāca—

devāsuraṃ abhūd yuddhaṃ pūrṇaṃ abda-śataṃ purā |
mahīṣe'surāṇāṃ adhiṣṭe devānāṃ ca purandare ||1||
tatrāsuraḥ mahā-vīryair deva-sainyaṃ parājitam |
jītvā ca sakalān devān indro'bhūn mahīṣāsuraḥ ||2||
tataḥ parājita devāḥ padma-yoniṃ prajāpatim |
puraskṛtya gatās tatra yatreṣā-garuḍadhvajau ||3||
yathā-vṛttāṃ tayos tadvan mahīṣāsura-ceṣṭitam |
tridaśāḥ kathayāmāsur devābhibhava-vistaram ||4||
sūryendrāgny-anilendūnāṃ yamasya varuṇasya ca |
anyeṣāṃ cādhikārān sa svayam evādhitiṣṭhati ||5||
svargān nirākṛtāḥ sarve tena deva-gaṇā bhuvi |
vicaranti yathā martyā mahīṣeṇa durātmanā ||6||
etad vaḥ kathitaṃ sarvaṃ amarāri-viceṣṭitam |
śaraṇaṃ vaḥ prapannāḥ smo vadhas tasya vicintyatām ||7||
itthaṃ niśamya devānāṃ vacāṃsi madhusūdanaḥ |
cakāra kopam śambhuś ca bhrukuṭi-kuṭilānanau ||8||
tato'tikopa-pūrṇasya cakriṇo vadanāt tataḥ |
niścakraṃ mahat tejo brahmaṇaḥ śaṅkarasya ca ||9||
anyeṣāṃ caiva devānāṃ śakrādīnāṃ śarīrataḥ |
nirgataṃ sumahat tejas tac caikyam samagacchata ||10||
atīva-tejasaḥ kūṭam jvalantam iva parvatam |
dadṛśus te surās tatra jvālā-vyāpta-dig-antaram ||11||
atulaṃ tatra tat-tejaḥ sarva-deva-śarīrajam |
eka-sthaṃ tad abhūn nārī vyāpta-loka-trayaṃ tviṣā ||12||
yad abhūc chāmbhavaṃ tejas tenājāyata tan-mukham |
yāmyena cābhavan keśā bhāvo viṣṇu-tejasā ||13||
saumyena stanayor yugmaṃ madhyaṃ caindreṇa cābhavat |
vāruṇena ca jaṅghorū nitambas tejasā bhuvāḥ ||14||
brahmaṇas tejasā pādaḥ tad-aṅgulyo'rka-tejasā |
vasūnāṃ ca karāṅgulyaḥ kaubereṇa ca nāsikā ||15||
tasyās tu dantāḥ sambhūtāḥ prajāpatyena tejasā |
nayana-tritayaṃ jajñe tathā pāvaka-tejasā ||16||
bhruvau ca sandhyayos tejaḥ śravaṇāv anilasya ca |
anyeṣāṃ caiva devānāṃ sambhavas tejasāṃ śivā ||17||
tataḥ samasta-devānāṃ tejo-rāśi-samudbhavām |
tām vilokya mudam prāpur amarā mahīṣārditāḥ ||18||
śūlam śūlād viniṣkṛṣya dadau tasyai pināka-dhṛk |
cakram ca dattavān kṛṣṇaḥ samutpātya sva-cakrataḥ ||19||
śaṅkham ca varuṇaḥ śaktim dadau tasyai hutāśanaḥ |
māruto dattavāṃś cāpaṃ bhāṇa-pūrṇe tatesudhī ||20||
vajram indraḥ samutpātya kuliśā-damarādhipaḥ |
dadau tasyai sahasrākṣo ghaṇṭam airāvatād gajāt ||21||
kāla-daṇḍād yamo daṇḍam pāśam cāmbu-patir dadau |
prajāpatiś cākṣa-mālām dadau brahmā kamaṇḍalum ||22||

samasta-roma-kūpeṣu nija-raśmīn divākaraḥ |
 kālāś ca dattavān khaḍgam tasyāś carma ca nirmalam ||23||
 kṣīrodaś cāmalaṁ hāram ajare ca tathāmbare |
 cūḍamaṇim tathā divyaṁ kuṇḍale kaṭakāni ca ||24||
 ardha-candraṁ tathā śubhraṁ keyūrān sarva-bāhuṣu |
 nūpurau vimalau tadvad graiveyakam anuttamam ||25||
 aṅgulīyaka-ratnāni samastāsv aṅgulīṣu ca |
 viśvakarmā dadau tasyai paraśum cātinirmalam ||26||
 astrāṅy aneka-rūpāni tathābhedyam ca daṁśanam |
 amlāna-pañkajām mālām śirasy urasi cāparām ||27||
 adadaj jaladhis tasyai pañkajam cātīśobhanam |
 himavān vāhanam simham ratnāni vividhāni ca ||28||
 dadāv aśūnyam surayā pāna-pātram dhanādhipaḥ |
 śeṣaś ca sarva-nāgeśo mahā-maṇi-vibhūṣitam ||29||
 nāga-hāram dadau tasyai dhatte yaḥ pṛthivīm imām |
 anyair api surair devī bhūṣaṇair āyudhais tathā ||30||
 sammānitā nanādoccaiḥ sāṭṭa-hāsam muhur muhuḥ |
 tasyā nādena ghoreṇa kṛtsnam āpūritam nabhaḥ ||31||
 amāyatātimahatā pratiśabdo mahān abhūt |
 cukṣubhuḥ sakalā lokāḥ samudrās ca cakampire ||32||
 cacāla vasudhā celuḥ sakalās ca mahī-dharāḥ |
 jayeti devāś ca mudā tām ūcuḥ simha-vāhinīm ||33||
 tuṣṭuvur munayaś cainām bhakti-namrātma-mūrtayaḥ |
 dṛṣṭvā samastam saṅkṣubdham trailokyam amarārayaḥ ||34||
 sannaddhākhila-sainyās te samuttasthur udāyudhāḥ |
 āḥ kim etad iti krodhād ābhāṣya mahiṣāsuraḥ ||35||
 abhyadhāvata tam śabdām aśeṣair asurair vṛtaḥ |
 sa dadarśa tato devīm vyāpta-loka-trayām tviṣā ||36||
 pādākrāntyā nata-bhuvam kirītollikhitāmbarām |
 kṣobhitāśeṣa-pātālām dhanur-jyā-niḥsvanena tām ||37||
 diśo bhujā-sahasreṇa samantād vyāpya saṁsthitām |
 tataḥ pravavṛte yuddham tayā devyā sura-dviṣām ||38||
 śastrāstrair bahudhā muktair ādīpita-dig-antaram |
 mahiṣāsura-senānīś cikṣurākhyo mahāsuraḥ ||39||
 yuyudhe cāmaraś cānyaiś caturaṅga-balānvitaḥ |
 rathānām ayutaiḥ ṣaḍbhir udagrākhyo mahāsuraḥ ||40||
 ayudhyatāyutānām ca sahasreṇa mahā-hanuḥ |
 pañcāśadbhiś ca niyutair asi-lomā mahāsuraḥ ||41||
 ayutānām śataiḥ ṣaḍbhir bāṣkalo yuyudhe raṇe |
 gaja-vāji-sahasraughair anekaiḥ parivāritaḥ ||42||
 vṛto rathānām kotyā ca yuddhe tasminn ayudhyata |
 viḍālākhyo'yutānām ca pañcāśadbhir athāyutaiḥ ||43||
 yuyudhe saṁyuge tatra rathānām parivāritaḥ |
 anye ca tatrāyutaśo ratha-nāga-hayair vṛtāḥ ||44||
 yuyudhuḥ saṁyuge devyā saha tatra mahāsuraḥ |

koṭi-koṭi-sahasrais tu rathānām dantinām tathā ||45||
 hayānām ca vṛto yuddhe tatrābhūn mahiṣāsuraḥ |
 tomarair bhindi-pālais ca śaktibhir musalais tathā ||46||
 yuyudhuḥ saṃyuge devyā khadgair paraśu-paṭṭisair |
 keci ca cikṣipuḥ śaktiḥ keci pāsāms tathāpare ||47||
 devīm khadga-prahārais tu te tām hantum pracakramuḥ |
 sāpi devī tatas tāni śastrāṇy astrāṇi caṇḍikā ||48||
 līlayaiva praciccheda nija-śastrāstra-varṣiṇī |
 anāyastānā devī stūyamānā surarṣibhiḥ ||49||
 mumocāsura-deheṣu śastrāṇy astrāṇi ceśvarī |
 so'pi kruddho dhuta-saṭo devyā vāhana-kesarī ||50||
 cacārāsura-sainyeṣu vaneṣv iva hutāśanaḥ |
 niḥśvāsān mumuce yāms ca yudhyamānā raṇe'mbikā ||51||
 ta eva sadyaḥ sambhūtā gaṇāḥ śata-sahasraśaḥ |
 yuyudhuḥ te paraśubhir bhindipālāsi-paṭṭisair ||52||
 nāśayanto'sura-gaṇān devī-śakty-upabṛmhitāḥ |
 avādayanta paṭahān gaṇāḥ śankhāms tathāpare ||53||
 mṛdaṅgās ca tathaivānye tasmin yuddha-mahotsave |
 tato devī triśūlena gadayā śakti-vṛṣṭibhiḥ ||54||
 khadgādibhiś ca śataśo nijaghāna mahāsurān |
 pātayāmāsa caivānyān ghaṇṭā-svana-vimohitān ||55||
 asurān bhuvi pāsena baddhvā cānyān akarṣayat |
 kecid dvidhā-kṛtās tīkṣṇair khadga-pātais tathāpare ||56||
 vipothitā nipātena gadayā bhuvi śerate |
 vemuś ca kecid rudhirām musalena bhṛśam hatāḥ ||57||
 kecin nipatitā bhūmau bhinnāḥ sūlena vakṣasi |
 nirantarāḥ śaraugheṇa kṛtāḥ kecid raṇājire ||58||
 śalyānukāriṇaḥ prāṇān mumucus tridaśārdanāḥ |
 keśāñcid bāhavaś chinnaś chinna-grīvās tathāpare ||59||
 śirāmsi petur anyeṣām anye madhye vidāritāḥ |
 vicchinna-jaṅghās tv apare petur urvyām mahāsurāḥ ||60||
 eka-bāhv-akṣi-caraṇāḥ kecid devyā dvidhā-kṛtāḥ |
 chinne'pi cānye śirasi patitāḥ punar utthitāḥ ||61||
 kabandhā yuyudhur devyā grhīta-paramāyudhāḥ |
 nanṛtuś cāpare tatra yuddhe tūrya-layāśritāḥ ||62||
 kabandhās chinna-śirasāḥ khadga-śakty-ṛṣṭi-pāṇayaḥ |
 tiṣṭha tiṣṭheti bhāṣanto devīm anye mahāsurāḥ ||63||
 pātitai ratha-nāgāśvair asurais ca vasundharā |
 agamyā sābhavat tatra yatrābhūt sa mahāraṇaḥ ||64||
 śoṇitaughā mahā-nadyaḥ sadyas tatra visusruvuḥ |
 madhye cāsura-sainyasya vāraṇāsura-vājinām ||65||
 kṣaṇena tan-mahā-sainyam asurāṇām tathāmbikā |
 ninye kṣayam yathā vahnis ṛṇa-dāru-mahā-cayam ||66||
 sa ca sirho mahā-nādam utsṛjan dhuta-kesaraḥ |
 śarīrebhyo'marārīṇām asūn iva vicinvati ||67||

devyā gaṇaiś ca tais tatra kṛtaṁ yuddhaṁ tathāsuraih |
yathaiśāṁ tuṣṭuvur devāḥ puṣpa-vṛṣṭi-muco divi ||68||

iti śrī-mārkaṇḍeya-purāṇe sāvarṇike manvantare devī-māhātmye
mahiṣāsurasainya-vadho nāma
dvitīyo'dhyāyaḥ
||2||

-o)0(o-

|| atha tṛtīyo'dhyāyaḥ ||

ṛṣir uvāca—

nihanyamānaṁ tat-sainyam avalokya mahāsuraḥ |
senānīś cakṣuraḥ kopād yayau yoddhum athāmbikāṁ ||1||
sa devīm śara-varṣeṇa vavarṣa samare'suraḥ |
yathā meru-gireḥ śṛṅgaṁ toya-varṣeṇa toyadaḥ ||2||
tasya chittvā tato devī līlayaiva śarotkarān |
jaghāna turagān bāṇair yantāraṁ caiva vājinām ||3||
ciccheda ca dhanuḥ sadyo dhvajam cātisamucchritam |
vivyādha caiva gātṛeṣu chinna-dhanvānam āsugaiḥ ||4||
sa chinna-dhanvā viratho hatāśvo hata-sārathiḥ |
abhyadhāvata taṁ devīm khaḍga-carma-dharo'suraḥ ||5||
siṁham āhatya khaḍgena tīkṣṇa-dhāreṇa mūrdhani |
ājaghāna bhujje savye devīm apy ativegavān ||6||
tasyāḥ khaḍgo bhujam prāpya paphāla nṛpa-nandana |
tato jagrāha śūlam sa kopād aruṇa-locanaḥ ||7||
cikṣepa ca tatas tat tu bhadrakālyāṁ mahāsuraḥ |
jājvalyamānaṁ tejobhī ravi-bimbam ivāmbarāt ||8||
dṛṣṭvā tadāpatac chūlam devī śūlam amuñcata |
tac-chūlam śatadhā tena nītam sa ca mahāsuraḥ ||9||
hate tasmin mahā-vīrye maḥiṣasya camū-patau |
ājagāma gajārūḍhaś cāmaras tridaśārdanaḥ ||10||
so'pi śaktim mumocātha devyās tām ambikā drutam |
huṅkārabhihatām bhūmau pātayāmāsa niṣprabhām ||11||
bhagnām śaktim nipatitām dṛṣṭvā krodha-samanvitaḥ |
cikṣepa cāmarāḥ śūlam bāṇaiś tad api śacchinat ||12||
tataḥ siṁhaḥ samutpatya gaja-kumbhāntara-sthitaḥ |
bāhu-yuddhena yuyudhe tenoccaiś tridaśāriṇā ||13||
yudyamānau tatas tau tu tasmān nāgān mahīm gatau |
yuyudhāte'tisamrabdhau praharair atidāruṇaiḥ ||14||
tato vegāt kham utpatya nipatya ca mṛgāriṇā |
kara-prahāreṇa śiraś cāmarasya pṛthak kṛtam ||15||
udagraś ca raṇe devyā śilā-vṛkṣādibhir hataḥ |

danta-muṣṭi-talaiś caiva karālas ca nipātitaḥ ||16||
 devī kruddhā gadā-pātaiś cūrṇayāmāsa coddhatam |
 bāṣkalam bhindi-pālena bāṇaiś tāmram tathāndhakam ||17||
 ugrāsyam ugra-vīryam ca tathaiva ca mahā-hanum |
 tri-netrā ca triśūlena jaghāna parameśvarī ||18||
 vidālasyāsinā kāyāt pātayāmāsa vai śiraḥ |
 durdharām durmukham cobhau śarair ninye yama-kṣayam ||19||
 evam samkṣīyamāṇe tu sva-sainye mahiṣāsuraḥ |
 māhiṣeṇa svarūpeṇa trāsayāmāsa tām gaṇān ||20||
 kāmścit tuṅḍā-prahāreṇa khura-kṣepais tathāparān |
 lāṅgūla-tāḍitāmś cānyān śṛṅgābhyām ca vidāritān ||21||
 vegena kāmścid aparān nādena bhramaṇena ca |
 niḥsvāsa-pavanenānyān pātayāmāsa bhūtale ||22||
 nipātya pramathānikam abhyadhāvata so'suraḥ |
 simham hantum mahā-devyāḥ kopam cakre tato'mbikā ||23||
 so'pi kopān mahā-vīryaḥ khura-kṣuṇṇa-mahī-talaḥ |
 śṛṅgābhyām parvatān uccāmś cikṣepa ca nanāda ca ||24||
 vega-bhramaṇa-vikṣuṇṇā mahī tasya viśīryata |
 lāṅgūlenāhataś cābdhiḥ plāvayāmāsa sarvataḥ ||25||
 dhuta-śṛṅga-vibhinnāś ca khaṇḍam khaṇḍam yayur ghanāḥ |
 śvāsānilās tāḥ śataśo nipetur nabhaso'calāḥ ||26||
 iti krodha-samādhmātam āpatantam mahāsuram |
 drṣtvā sā caṇḍikā kopam tad-vadhāya tadākarot ||27||
 sā kṣiptvā tasya vai pāśam tam babandha mahāsuram |
 tatyāja māhiṣam rūpam so'pi baddho mahā-mṛdhe ||28||
 tataḥ simho'bhavat sadyo yāvat tasyāmbikā śiraḥ |
 chinatti tāvat puruṣaḥ khaḍga-pāṇir adaśyata ||29||
 tata evāśu puruṣam devī ciccheda sāyakaiḥ |
 tam khaḍga-carmaṇā sārḍham tataḥ so'bhūn mahā-gajaḥ ||30||
 kareṇa ca mahā-simham tam cakarṣa jagarja ca |
 karṣatas tu karam devī khaḍgena nirakṛntata ||31||
 tato mahāsuero bhūyo māhiṣam vapur-āsthitaḥ |
 tathaiva kṣobhayāmāsa trailokyam sa-carācaram ||32||
 tataḥ kruddhā jagan-mātā caṇḍikā pānam uttamam |
 papau punaḥ punaś caiva jahāsaruṇa-locanā ||33||
 nanarda cāsuraḥ so'pi bala-vīrya-madoddhataḥ |
 viṣāṅbhyām ca cikṣepa caṇḍikām prati bhūddharān ||34||
 sā ca tām prahitāms tena cūrṇayantī śarotkaraiḥ |
 uvāca tam madoddhūta-mukha-rāgākulākṣaram ||35||

devy uvāca—

garja garja kṣaṇam mūḍha madhu yāvat pibāmy aham |
 mayā tvayi hate'traiva garjiṣyanty āśu devataḥ ||36||

ṛṣir uvāca—

evam uktvā samutpatya sārūḍhā taṁ mahāsuram |
pādenākramya kaṇṭhe ca śūlenainam atādayat ||37||
tataḥ so'pi padākrāntas tayā nija-mukhāt tataḥ |
ardha-niṣkrānta evāsīd devyā vīryeṇa samvṛtaḥ ||38||
ardha-niṣkrānta evāsau yudhyamāno mahāsuraḥ |
tayā mahāsinā devyā śiraś chittvā nipātitaḥ ||39||
tato hāhā-kṛtaṁ sarvaṁ daitya-sainyaṁ nanāśa tat |
prahaṣaṁ ca paraṁ jagmuḥ sakalā devatā-gaṇāḥ ||40||
tuṣṭuvus tāṁ surā devīm saha divyair maharṣibhiḥ |
jagur gandharva-patayo nanṛtuś cāpsaro-gaṇāḥ ||41||

iti śrī-mārkaṇḍeya-purāṇe sāvarṇike manvantare devī-māhātmye
mahiṣāsura-vadho nāma
tṛtīyo'dhyāyaḥ
||3||

-o)0(o-

(4)

|| atha caturtho'dhyāyaḥ ||

ṛṣir uvāca—

śakrādayaḥ sura-gaṇā nihate'tivīrye
tasmin durātmani surāri-bale ca devyā |
tām tuṣṭuvuḥ praṇati-namra-śirodharāṁsā
vāgbhiḥ prahaṣa-pulakodgama-cāru-dehāḥ ||1||

devyā yayā tatam idaṁ jagad ātma-śaktyā
niḥśeṣa-deva-gaṇa-śakti-samūha-mūrtyā |
tām ambikām akhila-deva-maharṣi-pūjyām
bhaktyā natāḥ sma vidadhātu śubhāni sā naḥ ||2||

yasyāḥ prabhāvam atulaṁ bhagavān ananto
brahmā haraś ca na hi vaktum alaṁ balaṁ ca |
sā caṇḍikākhila-jagat-paripālanāya
nāśāya cāsubha-bhayasya matiṁ karotu ||3||

yā śrīḥ svayaṁ sukṛtinām bhavaneṣv alakṣmīḥ
pāpātmanām kṛta-dhiyām hṛdayeṣu buddhiḥ |
śraddhā satām kula-jana-prabhavasya lajjā
tām tvām natāḥ sma paripālaya devi viśvam ||4||

kiṁ varṇayāma tava rūpam acintyam etat
kiñcātivīryam asura-kṣaya-kāri bhūri |

kiṁ cāhaveṣu caritāni tavāti yāni
sarveṣu devy-asura-deva-gaṇādikeṣu ||5||

hetuḥ samasta-jagatām triguṇāpi doṣair
na jñāyase hari-harādibhir apy apārā |
sarvāśrayākhilam idam jagad-amśa-bhūtam
avyākṛtā hi paramā prakṛtis tvam ādyā ||6||

yasyāḥ samasta-suratā samudīraṇena
ṛptim prayāti sakaleṣu makheṣu devi |
svāhāsi vai piṭṛ-gaṇasya ca ṛpti-hetur
uccāryase tvam ata eva janaiḥ svadhā ca ||7||

yā mukti-hetur avicintya-mahā-vratā tvam
abhyasyase suniyatendriya-tattva-sāraiḥ |
mokṣārthibhir munibhir asta-samasta-doṣair
vidyāsi sā bhagavatī paramā hi devi ||8||

śabdātmikā suvimala rg-yajuṣām nidhānam
udgītha-ramya-pada-pāṭhavatām ca sāmnam |
devī trayī bhagavatī bhava-bhāvanāya
vārtā ca sarva-jagatām paramārti-hantrī ||9||

medhāsi devi viditākhila-śāstra-sārā
durgāsi durga-bhava-sāgara-naur asaṅgā |
śrīḥ kaitabhāri-hṛdayaika-kṛtādhivāsā
gaurī tvam eva śaśimauli-kṛta-pratiṣṭhā ||10||

īṣat sa-hāsam amalām paripūrṇa-candra-
bimbānukāri kanakottama-kānti-kāntam |
atyadbhutam prahṛtam ātta-ruṣā tathāpi
vaktram vilokya sahasā mahiṣāsuraṇa ||11||

dṛṣtvā tu devi kupitam bhrukuṭi-karālam
udyac-chaśānka-saḍṛśa-cchavi yan na sadyaḥ |
praṇān mumoca mahiṣas tad atīva citram
kair jīvyate hi kupitāntaka-darśanena ||12||

devi prasīda paramā bhavatī bhavāya
sadyo vināśayasi kopavatī kulāni |
vijñātam etad adhunaiva yad astam etan
nītam balam suvipulam mahiṣāsurasya ||13||

te sammatā janapadeṣu dhanāni teṣām
teṣām yaśāmsi na ca sīdati dharma-vargaḥ |

dhanyās ta eva nibhṛtātmaja-bhṛtya-dārā
yeṣām sadābhyudayadā bhavatī prasannā ||14||

dharmyāṇi devi sakalāni sadaiva karmāny
atyādṛtaḥ pratidinam sukṛti karoti |
svargam prayāti ca tato bhavatī-prasādāl
loka-traye'pi phaladā nanu devi tena ||15||

durge smṛtā harasi bhītim aśeṣa-jantoh
svasthaiḥ smṛtā matim atīva śubhām dadāsi |
dāridrya-duḥkha-bhaya-hāriṇi kā tvad-anyā
sarvopakāra-karaṇāya sadārdra-cittā ||16||

ebhir hatair jagad upaiti sukham tathaite
kurvantu nāma narakāya cirāya pāpam |
saṅgrāma-mṛtyum adhigamya divam prayāntu
matveti nūnam ahitān vinihamsi devi ||17||

dṛṣṭvaiva kim na bhavatī prakaroti bhasma
sarvāsuraṇ ariṣu yat prahiṇoṣi śastram |
lokān prayāntu ripavo'pi hi śastra-pūtā
ittham matir bhavati teṣv api te'tisādhvī ||18||

khaḍga-prabhā-nikara-visphuraṇais tathograiḥ
śulāgra-kānti-nivahena dṛṣo'suraṇām |
yan nāgatā vilayam aṁśumad-indu-khaṇḍa-
yogyānanam tava vilokayatām tad etat ||19||

durvṛtta-vṛtta-śamanam tava devi śīlam
rūpam tathaitad avicintyam atulyam anyaiḥ |
vīryam ca hanṭṛ-hṛta-deva-parākramāṇām
vairiṣv api prakāṭitaiva dayā tvayettham ||20||

kenopamā bhavatu te'sya parākramasya
rūpam ca śatru-bhaya-kāry atihāri kutra |
citte kṛpā samara-niṣṭhuratā ca dṛṣṭā
tvayy eva devi varade bhuvana-traye'pi ||21||

trailokyam etad akhilam ripu-nāśanena
trātām tvayā samara-mūrdhani te'pi hatvā |
nītā divam ripu-gaṇā bhayam apy apāstam
asmākam unmada-surāri-bhavam namas te ||22||

śūlena pāhi no devi pāhi khaḍgena cāmbike |
ghaṇṭā-svanena naḥ pāhi cāpa-jyā-niḥsvanena ca ||23||

prācyām rakṣa pratīcyām ca caṇḍike rakṣa dakṣiṇe |
bhrāmaṇenātma-śūlasya uttarasyām tatheśvari ||24||
saumyāni yāni rūpāṇi trailokye vicaranti te |
yāni cātyanta-ghoraṇi tai rakṣāsmāms tathā bhavam ||25||
khaḍga-śūla-gadāḍini yāni cāstrāni te'mbike |
kara-pallava-saṅgīni tair asmān rakṣa sarvataḥ ||26||

ṛṣir uvāca—

evam stutā surair divyaiḥ kusumair nandanodbhavaḥ |
arcitā jagatām dhātrī tathā gandhānulepanaiḥ ||27||
bhaktyā samastais tridaśair divyair dhūpaiḥ sudhūpitā |
prāha prasāda-sumukhī samastān praṇatān surān ||28||

devy uvāca—

vriyatām tridaśāḥ sarve yad asmatto'bhivāñchitam |
dadāmy aham atiprītyā stavair ebhiḥ supūjitā ||29||

devā ucuḥ—

bhagavatyā kṛtaṁ sarvaṁ na kiñcid avaśiṣyate |
yad ayaṁ nihataḥ śatrur asmākaṁ mahiṣasuraḥ |
yadi cāpi varo deyas tvayā'smākaṁ maheśvari ||30||
saṁsmṛtā saṁsmṛtā tvaṁ no himsethāḥ param āpadaḥ |
yaś ca martyaḥ stavair ebhis tvām stoṣyaty amalānane ||31||
tasya vitta-rddhi-vibhavair dhana-dārādi-sampadām |
vṛddhaye'smat-prasannā tvaṁ bhavethāḥ sarvadāmbike ||32||

ṛṣir uvāca—

iti prasāditā devair jagato'rthe tathātmanaḥ |
tathety uktvā bhadrakālī babhūvāntarhitā nṛpa ||33||
ity etat kathitaṁ bhūpa sambhūtā sā yathā purā |
devī deva-śarīrebhyo jagat-traya-hitaiṣiṇī ||34||
punaś ca gaurī-dehā sā samudbhūtā yathābhavat |
vadhāya duṣṭa-daityānām tathā śumbha-niśumbhayoḥ ||35||
rakṣaṇāya ca lokānām devānām upakāriṇī |
tac chṛṇuṣva mayākhyātāṁ yathāvat kathayāmi te ||42||

iti śrī-mārkaṇḍeya-purāṇe sāvarṇike manvantare devī-māhātmye

śakrādi-stutir nāma

caturtho'dhyāyaḥ

||4||

-o)0(o-

|| atha uttama-caritam ||

atha dhyānam

ghaṇṭā-śūla-halāni śaṅkha-musale cakram dhanuḥ sāyakam
hastābjair dadhatīm ghanānta-vilasac-chītāmśu-tulya-prabhām |
gaurī-deha-samudbhavām trijagatām ādhāra-bhūtām mahā-
pūrvām atra sarasvatīm anu bhaje śumbhādi-daityārdinīm ||

-o)0(o-

(5)

|| atha pañcamo'dhyāyaḥ ||

om

ṛṣir uvāca—

purā śumbha-niśumbhābhyām asurābhyām śacīpateḥ |
trailokyam yajña-bhāgās ca hṛtā mada-balāśrayāt ||1||
tāv eva sūryatām tadvad adhikāram tathaindavam |
kauberam atha yāmyam ca cakrāte varuṇasya ca ||2||
tāv eva pavana-rddhim ca cakratur vahni-karma ca |
tato devā vinirdhūtā bhraṣṭa-rājyāḥ parājitāḥ ||3||
hṛtādhikārās tridaśās tābhyām sarve nirākṛtāḥ |
mahāsurābhyām tām devīm saṁsmaranty aparājitām ||4||
tayāsmākam varo datto yathāpatsu smṛtākhillāḥ |
bhavatām nāśayiṣyāmi tat-kṣaṇāt paramāpadaḥ ||5||
iti kṛtvā matīm devā himavantaīm nageśvaram |
jagmus tatra tato devīm viṣṇu-māyām pratuṣṭuvuḥ ||6||

devā ūcuḥ—

namo devyai mahā-devyai śivāyai satataīm namaḥ |
namaḥ prakṛtyai bhadṛāyai niyatāḥ praṇatāḥ sma tām ||7||
raudrāyai namo nityāyai gauryai dhātryai namo namaḥ |
jyotsnāyai cendu-rūpiṇyai sukhāyai satataīm namaḥ ||8||
kalyāṇyai praṇatā vṛddhyai siddhyai kurmo namo namaḥ |
nairṛtyai bhūbhṛtām lakṣmyai śarvāṇyai te namo namaḥ ||9||
durgāyai durga-pārāyai sārāyai sarva-kāriṇyai |
khyātyai tathaiva kṛṣṇāyai dhūmrāyai satataīm namaḥ ||10||
atisaumyātiraudrāyai natās tasyai namo namaḥ |
namo jagat-pratiṣṭhāyai devyai kṛtyai namo namaḥ ||11||
yā devī sarva-bhūteṣu viṣṇu-māyeti śabdītā |

namas tasyai namas tasyai namas tasyai namo namaḥ ||12||
yā devī sarva-bhūteṣu cetanety abhidhīyate |
namas tasyai namas tasyai namas tasyai namo namaḥ ||13||
yā devī sarva-bhūteṣu buddhi-rūpeṇa saṁsthitā |
namas tasyai namas tasyai namas tasyai namo namaḥ ||14||
yā devī sarva-bhūteṣu nidrā-rūpeṇa saṁsthitā |
namas tasyai namas tasyai namas tasyai namo namaḥ ||15||
yā devī sarva-bhūteṣu kṣudhā-rūpeṇa saṁsthitā |
namas tasyai namas tasyai namas tasyai namo namaḥ ||16||
yā devī sarva-bhūteṣu chāyā-rūpeṇa saṁsthitā |
namas tasyai namas tasyai namas tasyai namo namaḥ ||17||
yā devī sarva-bhūteṣu śakti-rūpeṇa saṁsthitā |
namas tasyai namas tasyai namas tasyai namo namaḥ ||18||
yā devī sarva-bhūteṣu tṛṣṇā-rūpeṇa saṁsthitā |
namas tasyai namas tasyai namas tasyai namo namaḥ ||19||
yā devī sarva-bhūteṣu kṣānti-rūpeṇa saṁsthitā |
namas tasyai namas tasyai namas tasyai namo namaḥ ||20||
yā devī sarva-bhūteṣu jāti-rūpeṇa saṁsthitā |
namas tasyai namas tasyai namas tasyai namo namaḥ ||21||
yā devī sarva-bhūteṣu lajjā-rūpeṇa saṁsthitā |
namas tasyai namas tasyai namas tasyai namo namaḥ ||22||
yā devī sarva-bhūteṣu śānti-rūpeṇa saṁsthitā |
namas tasyai namas tasyai namas tasyai namo namaḥ ||23||
yā devī sarva-bhūteṣu śraddhā-rūpeṇa saṁsthitā |
namas tasyai namas tasyai namas tasyai namo namaḥ ||24||
yā devī sarva-bhūteṣu kānti-rūpeṇa saṁsthitā |
namas tasyai namas tasyai namas tasyai namo namaḥ ||25||
yā devī sarva-bhūteṣu lakṣmī-rūpeṇa saṁsthitā |
namas tasyai namas tasyai namas tasyai namo namaḥ ||26||
yā devī sarva-bhūteṣu vṛtti-rūpeṇa saṁsthitā |
namas tasyai namas tasyai namas tasyai namo namaḥ ||27||
yā devī sarva-bhūteṣu smṛti-rūpeṇa saṁsthitā |
namas tasyai namas tasyai namas tasyai namo namaḥ ||28||
yā devī sarva-bhūteṣu dayā-rūpeṇa saṁsthitā |
namas tasyai namas tasyai namas tasyai namo namaḥ ||29||
yā devī sarva-bhūteṣu tuṣṭi-rūpeṇa saṁsthitā |
namas tasyai namas tasyai namas tasyai namo namaḥ ||30||
yā devī sarva-bhūteṣu mātṛ-rūpeṇa saṁsthitā |
namas tasyai namas tasyai namas tasyai namo namaḥ ||31||
yā devī sarva-bhūteṣu bhrānti-rūpeṇa saṁsthitā |
namas tasyai namas tasyai namas tasyai namo namaḥ ||32||
indriyāṇām adhiṣṭhātrī bhūtānām cākḥileṣu yā |
bhūteṣu satataṁ tasyai vyāpti-devyai namo namaḥ ||33||
citi-rūpeṇa yā kṛtsnam etad vyāpya sthitā jagat |
namas tasyai namas tasyai namas tasyai namo namaḥ ||34||

stutā suraiḥ pūrvam abhīṣṭa-saṁśrayāt
tathā surendreṇa dīneṣu sevītā |
karotu sā naḥ śubha-hetur īśvarī
śubhāni bhadrāṇy abhiantu cāpadaḥ ||35||

yā sāmpratam coddhata-daitya-tāpitair
asmābhir īśā ca surair namasyate |
yā ca smṛtā tat-kṣaṇam eva hanti naḥ
sarvāpado bhakti-vinamra-mūrtibhiḥ ||36||

ṛṣir uvāca—

evam stavādi-yuktānām devānām tatra pārvatī |
snātum abhyāyayau toye jāhnavyā nṛpa-nandana ||37||
sābravīt tām surān subhrūr bhavadbhiḥ stūyate'tra kā |
śarīra-kośataś cāsyāḥ samudbhūtā'bravīc chivā ||38||
stotram mamaitat kriyate śumbha-daitya-nirākṛtaiḥ |
devaiḥ sametaiḥ samare niśumbhena parājitaiḥ ||39||
śarīra-kośād yat tasyāḥ pārvatyā niḥsṛtāmbikā |
kauśikīti samasteṣu tato lokeṣu gīyate ||40||
tasyām vinirgatāyām tu kṛṣṇābhūt sāpi pārvatī |
kāliketi samākhyātā himācala-kṛtāśrayā ||41||
tato'mbikām param rūpam bibhrāṇām sumanoharam |
dadarśa caṇḍo muṇḍaś ca bhṛtyau śumbha-niśumbhayoḥ ||42||
tābhyām śumbhāpa cākhyātā sātīva sumanoharā |
kāpy āste strī mahā-rāja bhāsayantī himācalam ||43||
naiva tādrk kvacid rūpam dṛṣṭam kenacid uttamam |
jñāyatām kāpy asau devī gṛhyatām cāsuresvara ||44||
strī-ratnam aticārv-aṅgī dyotayantī diśās tviṣā |
sā tu tiṣṭhati daityendra tām bhavān draṣṭum arhati ||45||
yāni ratnāni maṇayo gajāśvādīni vai prabho |
trailokye tu samastāni sāmpratam bhānti te gṛhe ||46||
airāvataḥ samānīto gaja-ratnam purandarāt |
pārijāta-taruś cāyam tathaivoccaiḥśravā hayaḥ ||47||
vimānam hamsa-samyuktam etat tiṣṭhati te'ṅgaṇe |
ratna-bhūtam ihānītam yadāsīd vedhaso'dbhutam ||48||
nidhir eṣa mahā-padmaḥ samānīto dhaneśvarāt |
kiñjalkinīm dadau cābdhir mālām amlāna-pankajām ||49||
chatram te vārūṇam gehe kāncana-snāvi tiṣṭhati |
tathā'yam syandana-varo yaḥ purāsīt prajāpateḥ ||50||
mṛtyor utkrāntidā nāma śaktir īśa tvayā hṛtā |
pāśaḥ salila-rājasya bhrātus tava parigrahe ||51||
niśumbhasyābdhi-jātās ca samastā ratna-jātayaḥ |
vahniś cāpi dadau tubhyam agni-śauce ca vāsasī ||52||
evam daityendra ratnāni samastāny āhṛtāni te |

strī-ratnam eṣā kalyāṇī tvayā kasmān na gr̥hyate ||53||

ṛṣir uvāca—

niśamyeti vacaḥ śumbhaḥ sa tadā caṇḍa-muṇḍayoḥ |
preṣayāmāsa sugrīvaṁ dūtaṁ devyā mahāsuram ||54||

iti ceti ca vaktavyā sā gatvā vacanān mama |
yathā cābhyeti samprītyā tathā kāryaṁ tvayā laghu ||55||

sa tatra gatvā yatrāste śailoddeśo'tisobhane |
sā devī taṁ tataḥ prāha ślakṣṇam madhurayā girā ||56||

dūta uvāca—

devi daityeśvaraḥ śumbhas trailokye parameśvaraḥ |
dūto'ham preṣitas tena tvat-sakāśam ihāgataḥ ||57||

avyāhatājñāḥ sarvāsu yaḥ sadā deva-yoniṣu |
nirjitākhila-daityāriḥ sa yad āha śṛṇuṣva tat ||58||

mama trailokyam akhilaṁ mama devā vaśānugāḥ |
yajña-bhāgān ahaṁ sarvān upāśnāmi pṛthak pṛthak ||59||

trailokye vara-ratnāni mama vaśyāny aśeṣataḥ |
tathaiva gaja-ratnaṁ ca hṛtaṁ devendra-vāhanam ||60||

kṣīroda-mathanodbhūtam aśva-ratnaṁ mamāmaraiḥ |
uccaiḥśravasa-samjñam tat praṇipatyā samarpitam ||61||

yāni cānyāni deveṣu gandharveśūrageṣu ca |
ratna-bhūtāni bhūtāni tāni mayy eva śobhane ||62||

strī-ratna-bhūtān tvān devī loke manyāmahe vayam |
sā tvam asmān upāgaccha yato ratna-bhujo vayam ||63||

mām vā mamānujaṁ vāpi niśumbham uru-vikramam |
bhaja tvam cañcalāpāṅgi ratna-bhūtāsi vai yataḥ ||64||

paramaiśvaryaṁ atulaṁ prāpsyase mat-parigrahāt |
etad-buddhyā samālocya mat-parigrahatām vraja ||65||

ṛṣir uvāca—

ity uktā sā tadā devī gambhīrāntaḥ-smitā jagau |
durgā bhagavatī bhadrā yayedam dhāryate jagat ||66||

devy uvāca—

satyam uktaṁ tvayā nātra mithyā kiñcit tvayoditam |
trailokyādhipatiḥ śumbho niśumbhaś cāpi tādr̥śaḥ ||67||

kiṁ tv atra yat pariñātāṁ mithyā tat kriyate katham |
śrūyatām alpa-buddhitvāt pratijñā yā kṛtā purā ||68||

yo mām jayati saṅgrāme yo me darpaṁ vyapohati |
yo me pratibalo loke sa me bhartā bhaviṣyati ||69||

tad āgacchatu śumbho'tra niśumbho vā mahāsuraḥ |
mām jitvā kiṁ cireṇātra pañim gr̥hṇātu me laghu ||70||

dūta uvāca—

avaliptāsi maivam tvam devi brūhi mamāgrataḥ |
trailokye kaḥ pumāns tiṣṭhed agre śumbha-niśumbhayoḥ ||71||
anyeṣām api daityānām sarve devā na vai yudhi |
tiṣṭhanti sammukhe devi kim punaḥ strī tvam ekikā ||72||
indrādyāḥ sakalā devās tasthur yeṣām na saṁyuge |
śumbhādīnām katham teṣām strī prayāsyasi sammukham ||73||
sā tvam gaccha mayaivoktā pārśvam śumbha-niśumbhayoḥ |
keśākarṣaṇa-nirdhūta-gauravā mā gamiṣyasi ||74||

devy uvāca—

evam etad balī śumbho niśumbhaś cātirvīryavān |
kim karomi pratijñā me yad anālocitā purā ||75||
sa tvam gaccha mayoktam te yad etat sarvam ādrtaḥ |
tad ācakṣvasurendrāya sa ca yuktam karotu yat ||76||

iti śrī-mārkaṇḍeya-purāṇe sāvarṇike manvantare devī-māhātmye
devyā dūta-saṁvādo nāma
pañcamo'dhyāyaḥ
||5||

-o)0(o-

(6)

|| atha ṣaṣṭho'dhyāyaḥ ||

ṛṣir uvāca—

ity ākarṇya vaco devyāḥ sa dūto'marṣa-pūritaḥ |
samācaṣṭa samāgamya daitya-rājāya vistarāt ||1||
tasya dūtasya tad-vākyam ākarṇyāsura-rāṭ tataḥ |
sa-krodhaḥ prāha daityānām adhipam dhūmra-locanam ||2||
he dhūmra-locanāsu tvam sva-sainya-parivāratih |
tām ānaya balād duṣṭām keśākarṣaṇa-vihvalām ||3||
tat-paritrāṇa-daḥ kaścīd yadi vottiṣṭhate'paraḥ |
sa hantavyo'maro vāpi yakṣo gandharva eva vā ||4||

ṛṣir uvāca—

tenājñaptas tataḥ śīghram sa daityo dhūmra-locanaḥ |
vṛtaḥ ṣaṣṭayā sahasrāṇām asurāṇām dṛtam yayau ||5||
sa drṣtvā tām tato devīm tuhinācala-saṁsthitām |
jagādoccaiḥ prayāhīti mūlam śumbha-niśumbhayoḥ ||6||
na cet prītyādyā bhavatī mad-bhartāram upaiṣyati |
tato balān nayāmy eṣa keśākarṣaṇa-vihvalām ||7||

devy uvāca—
daityeśvareṇa prahito balavān bala-samvṛtaḥ |
balān nayasi mām evaṁ tataḥ kiṁ te karomy aham ||8||

ṛṣir uvāca—
ity uktaḥ so'bhyadhāvat tām asuro dhūmra-locanaḥ |
hunkāreṇaiva taṁ bhasma sā cakārāmbikā tataḥ ||9||
atha kruddhaṁ mahā-sainyam asurāṇāṁ tathāmbikāṁ |
vavarṣa sāyakais tiṣṇais tathā śakti-paraśvadhaiḥ ||10||
tato dhuta-śaṭaḥ kopāt kṛtvā nādaṁ subhairavam |
papātāsura-senāyāṁ siṁho devyāḥ sva-vāhanaḥ ||11||
kāṁścit kara-prahāreṇa daityān āsyena cāparān |
ākrāntyā cādhareṇānyān sa jaghāna mahāsurān ||12||
keśāñcit pāṭayāmāsa nakhaiḥ koṣṭhāni kesarī |
tathā tala-prahāreṇa śirāṁsi kṛtavān pṛthak ||13||
vicchinna-bāhu-śirasaḥ kṛtās tena tathāpare |
pāpau ca rudhiraṁ koṣṭhād anyeṣāṁ dhuta-kesaraḥ ||14||
kṣaṇena tad-balaṁ sarvaṁ kṣayaṁ nitaṁ mahātmanā |
tena kesariṇā devyā vāhanenātikopinā ||15||
śrutvā taṁ asuraṁ devyā nihataṁ dhūmra-locanam |
balaṁ ca kṣayitaṁ kṛtsnaṁ devī-kesariṇā tataḥ ||16||
cukopa daityādhipatiḥ śumbhaḥ prasphuritādharāḥ |
ājñāpayāmāsa ca tau caṇḍa-muṇḍau mahāsurau ||17||
he caṇḍa he muṇḍa balair bahulaiḥ parivāritau |
tatra gachataṁ gatvā ca sā samānīyatāṁ laghu ||18||
keśeṣv ākr̥ṣya baddhvā vā yadi vaḥ saṁśayo yudhi |
tadāśeṣyudhaiḥ sarvair asurair vinihanyatām ||19||
tasyāṁ hatāyāṁ duṣṭāyāṁ siṁhe ca vinipātite |
śīghram āgamyatām baddhvā gr̥hītvā tām athāmbikāṁ ||20||

iti śrī-mārkaṇḍeya-purāṇe sāvarṇike manvantare devī-māhātmye
dhūmra-locana-vadho nāma
ṣaṣṭho'dhyāyaḥ
||6||

-o)0(o-

(7)

|| atha saptamo'dhyāyaḥ ||

ṛṣir uvāca—
ājñāptās te tato daityāś caṇḍa-muṇḍa-purogamāḥ |
caturaṅga-balopetā yayur abhyudyatāyudhāḥ ||1||
dadṛśus te tato devīm iṣad dhāsāṁ vyavasthitām |

simhasyopari śailendra-śṛṅge mahati kāñcane ||2||
 te dr̥ṣṭā tām samādātum udyamañ cakrur udyatāḥ |
 ākr̥ṣṭa-cāpāsi-dharās tathānye tat-samīpagāḥ ||3||
 tataḥ kopam cakāroccair ambikā tām arīn prati |
 kopena cāsyā vadanam maṣi-varṇam abhūt tadā ||4||
 bhrukuṭikuṭilāttasyā lalāṭaphalakāddṛtam |
 kālī karālvadanā viniṣkrāntāsipāsini ||5||
 vicitrakhaṭvāṅgadharā naramālāvibhūṣaṇā |
 dvīpicarmaparīdhānā śuṣkamāmsātibhairavā ||6||
 ativistārvadanā jihvālalanabhīṣaṇā |
 nimagnāraktanayanā nādāpūritadiṇmukhā ||7||
 sā vegenābhipatitā ghātayantī mahāsurān |
 sainye tatra surārīṇāmabhakṣayata tadbalaṃ ||8||
 pārṣṇigrāhāṅkuśagrāhiyodhaghaṇṭāsamanvitān |
 samādāyaikahastena mukhe cikṣepa vāraṇān ||9||
 tathaiva yodham turagai ratham sārathinā saha |
 nikṣipya vaktre daśanaiś carvayatyatibhairavam ||10||
 ekam jagrāha keśeṣu grīvāyāmatha cāparam |
 pādenākramya caivānyamurasānyamapothayat ||11||
 tair muktāni ca śastrāṇi mahāstrāṇi tathāsuraiḥ |
 mukhena jagrāha ruṣā daśanair mathitāny api ||12||
 balinām tadbalaṃ sarvam asurāṇām durātmanām |
 mamardābhakṣayac cānyānanyāmś cātāḍayattathā ||13||
 asinā nihatāḥ kecitkecitkhaṭvāṅgatādītāḥ |
 jagmurvi-nāśamasurā dantāgrābhihatās tathā ||14||
 kṣaṇena tadbalaṃ sarvam asurāṇām nipātitam |
 dr̥ṣṭvā caṇḍo'bhidudrāva tām kālīmatibhīṣaṇām ||15||
 śaravarṣair mahā-bhīmair bhīmākṣīm tām mahāsuraḥ |
 chādayāmāsa cakraiś ca muṇḍaḥ kṣiptaiḥ sahasraśaḥ ||16||
 tāni cakraṇyanekāni viśamānāni tanmukham |
 babhuryathā'rkabimbāni subahūni ghanodaram ||17||
 tato jahāsātiruṣā bhīmam bhairava-nādinī |
 kālī karāla-vaktrāntar-durdarśa-daśanojjvalā ||18||
 utthāya ca mahā-simham devī caṇḍam adhāvata |
 gr̥hītvā cāsyā keśeṣu śirastenāsinācchinat ||19||
 atha muṇḍo'bhyadhāvattām dr̥ṣṭvā caṇḍam nipātitam |
 tamapyapātayadbhūmau sā khaḍgābhihataṃ ruṣā ||20||
 hataśeṣam tataḥ sainyam dr̥ṣṭvā caṇḍam nipātitam |
 muṇḍam ca sumahāvīryam diśo bheje bhayāturam ||21||
 śiraś caṇḍasya kālī ca gr̥hītvā muṇḍam eva ca |
 prāha pracāṇḍāṭṭahāsamiśramabhyetya caṇḍikām ||22||
 mayā tavātropahṛtau caṇḍa-muṇḍau mahā-pasū |
 yuddhayajñe svayam śumbham niśumbham ca haniṣyasi ||23||

tāv ānītau tato dr̥ṣṭvā caṇḍa-muṇḍau mahāsuraḥ |
uvāca kālīm kalyāṇī lalitāṃ caṇḍikā vacaḥ ||24||
yasmāc caṇḍam ca muṇḍam ca gr̥hītvā tvam upāgatā |
cāmuṇḍeti tato loke khyātā devī bhaviṣyasi ||25||

iti śrī-mārkaṇḍeya-purāṇe sāvārṇike manvantare devī-māhātmye
caṇḍa-muṇḍa-vadho nāma
saptamo'dhyāyaḥ
||7||

-o)0(o-

(8)

|| atha aṣṭamo'dhyāyaḥ ||

ṛṣir uvāca—

caṇḍe ca nihate daitye muṇḍe ca vinipātite |
bahuleṣu ca sainyaṣu kṣayiteṣv asureśvaraḥ ||1||
tataḥ kopa-parādhīna-cetaḥ śumbhaḥ pratāpavān |
udyogaṃ sarva-sainyānām daityānām ādideśa ha ||2||
adya sarva-balair daityāḥ ṣaḍ-aśītirudāyudhāḥ |
kambūnām caturaśītir niryāntu sva-balair vṛtāḥ ||3||
koṭi-vīryāṇi pañcāśad asurāṇām kulāni vai |
śataṃ kulāni dhaumrāṇām nirgacchantu mamājñayā ||4||
kālakā daurhrdā mauryāḥ kālikeyās tathāsuraḥ |
yuddhāya sajjā niryāntu ājñayā tvaritā mama ||5||
ity ājñāpyāsura-patiḥ śumbho bhairava-śāsanaḥ |
nirjagāma mahā-sainya-sahasrair bahubhir vṛtaḥ ||6||
āyāntāṃ caṇḍikā dr̥ṣṭvā tat-sainyam atibhīṣanam |
jyā-svanaiḥ pūrayāmāsa dharaṇī-gaganāntaram ||7||
tataḥ simho mahā-nādam atīva kṛtavān nṛpa |
ghaṇṭā-svanena tān nādān ambikā copabr̥m̄hayat ||8||
dhanur-jyā-simha-ghaṇṭānām nādāpūrita-diṅ-mukhā |
ninādair bhīṣanaiḥ kālī jigye vistāritānanā ||9||
tām ninādam upaśrutya daitya-sainyaiś caturdiśam |
devī simhas tathā kālī sa-roṣaiḥ parivāritāḥ ||10||
etasminn antare bhūpa vināśāya sura-dviṣām |
bhavāyāmara-simhānām ativīrya-balānvitāḥ ||11||
brahmeśa-guha-viṣṇūnām tathendrasya ca śaktayaḥ |
śarīrebhyo viniṣkramya tad-rūpaiś caṇḍikāṃ yayuḥ ||12||
yasya devasya tad-rūpaṃ yathā bhūṣaṇa-vāhanam |
tadvad eva hi tac-chaktir asurān yoddhum āyayau ||13||
hamsa-yukta-vimānāgre sākṣa-sūtra-kamaṇḍaluḥ |
āyātā brahmaṇaḥ śaktir brahmāṇī sābhidhīyate ||14||

māheśvarī vṛṣārūḍhā trisūla-vara-dhāriṇī |
 mahāhi-valayā prāptā candra-rekhā-vibhūṣaṇā ||15||
 kaumārī śakti-hastā ca mayūra-vara-vāhanā |
 yoddhum abhyāyayau daityān ambikā guha-rūpiṇī ||16||
 tathaiva vaiṣṇavī śaktir garuḍopari samsthitā |
 śaṅkha-cakra-gadā-śārṅga-khaḍga-hastā'bhyupāyayau ||17||
 yajña-vārāham atulaṁ rūpaṁ yā bibhrato hareḥ |
 śaktiḥ sāpyāyayau tatra vārāhīm bibhratī tanum ||18||
 nārasimhī nṛsimhasya bibhratī sadṛśam vapuḥ |
 prāptā tatra satākṣepa-kṣipta-nakṣatra-samhatīḥ ||19||
 vajra-hastā tathaivaindrī gaja-rājopari sthitā |
 prāptā sahasra-nayanā yathā śakras tathaiva sā ||20||
 tataḥ parivṛtas tābhir īśāno deva-śaktibhiḥ |
 hanyantām asurāḥ śiḡhram mama prītyāha caṇḍikām ||21||
 tato devī-śarīrāt tu viniṣkrāntātibhīṣaṇā |
 caṇḍikā śaktir atyuḡrā śivā-śata-ninādinī ||22||
 sā jāha dhūmra-jaṭilam īśānam aparājitā |
 dūtas tvam gaccha bhagavan pārśvam śumbha-niśumbhayoḥ ||23||
 brūhi śumbhaṁ niśumbhaṁ ca dānavāvatarvitau |
 ye cānye dānavās tatra yuddhāya samupasthitāḥ ||24||
 trailokyam indro labhatām devāḥ santu havir-bhujāḥ |
 yūyam prayāta pātālam yadi jīvitum icchatha ||25||
 balāvalepād atha ced bhavanto yuddha-kāṅkṣiṇāḥ |
 tad āgacchata tṛpyantu mac-chivāḥ piśitena vaḥ ||26||
 yato niyukto dautyena tayā devyā śivaḥ svayam |
 śiva-dūtīti loke'smimś tataḥ sā khyātim āgatā ||27||
 te'pi śrutvā vaco devyāḥ śarvākhyātām mahāsurāḥ |
 amarṣāpūritā jagmur yataḥ kātyāyanī sthitā ||28||
 tataḥ prathamam evāgre śara-śakty-rṣṭi-vṛṣṭibhiḥ |
 vavarṣur uddhatāmarṣās tām devīm amarārayaḥ ||29||
 sā ca tām prahitān bāṇān chūla-śakti-paraśv-adhān |
 ciccheda līlayādhmāta-dhanur-muktair maheśubhiḥ ||30||
 tasyāgratas tathā kālī sūla-pāta-vidāritān |
 khaṭvāṅga-pothitāmś cārīn kurvantī vyacarat tadā ||31||
 kamaṇḍalu-jalākṣepa-hata-vīryān hataujasaḥ |
 brahmāṇī cākaroc chatrūn yena yena sma dhāvati ||32||
 māheśvarī trisūlena tathā cakreṇa vaiṣṇavī |
 daityān jaghāna kaumārī tathā śaktyā'tikopānā ||33||
 aindrī kuliśa-pātena śataśo daitya-dānavāḥ |
 petur vidāritāḥ pṛthvyām rudhiraugha-pravarṣiṇāḥ ||34||
 tuṇḍa-prahāra-vidhvastā daṁṣṭrāgra-kṣata-vakṣasaḥ |
 vārāha-mūrtyā nyapatāmś cakreṇa ca vidāritāḥ ||35||
 nakhair vidāritāmś cānyān bhakṣayantī mahāsurān |
 nārasimhī cacārājau nāda-pūrṇa-dig-ambarā ||36||
 caṇḍātṭa-hāsair asurāḥ śiva-dūty-abhidūṣitāḥ |

petuḥ pṛthivyām patitāms tāmś cakhādātha sā tadā ||37||
 iti māṭṛ-gaṇaṁ kruddhaṁ mardayantaṁ mahāsuraṁ |
 dṛṣṭvā'bhyupāyair vividhair neśur devāri-sainikāḥ ||38||
 palāyana-parān dṛṣṭvā daityān māṭṛ-gaṇārditān |
 yoddhum abhyāyayau kruddho raktabījo mahāsuraḥ ||39||
 raktabindur yadā bhūmau pataty asya śarīrataḥ |
 samutpatati medinyām tat-pramāṇas tadāsuraḥ ||40||
 yuyudhe sa gadā-pāṇir indra-śaktyā mahāsuraḥ |
 tatas candrā sva-vajreṇa raktabījam atādayat ||41||
 kuliśenāhatasyāśu bahu susrāva śoṇitam |
 samuttasthus tato yodhās tad-rūpās tat-parākramāḥ ||42||
 yāvantaḥ patitās tasya śarīrād rakta-bindavaḥ |
 tāv antaḥ puruṣā jātās tad-vīrya-bala-vikramāḥ ||43||
 te cāpi yuyudhus tatra puruṣā rakta-sambhavāḥ |
 samaṁ māṭṛbhir atyugra-śastra-pātātibhīṣaṇam ||44||
 punaś ca vajra-pātena kṣatam asya śiro yadā |
 vavāha raktaṁ puruṣās tato jātāḥ sahasraśaḥ ||45||
 vaiṣṇavī samare cainaṁ cakreṇābhijaghāna ha |
 gadayā tādayāmāsa aindrī tam asureśvaram ||46||
 vaiṣṇavī-cakra-bhinnasya rudhira-srāva-sambhavaiḥ |
 sahasraśo jagad-vyāptān tat-pramāṇair mahāsuraiḥ ||47||
 śaktyā jaghāna kaumārī vārāhī ca tathā'sinā |
 māheśvarī triśūlena raktabījam mahāsuram ||48||
 sa cāpi gadayā daityaḥ sarvā evāhanat pṛthak |
 māṭṛḥ kopa-samāviṣṭo raktabījo mahāsuraḥ ||49||
 tasyāhatasya bahudhā śakti-śūlādibhir bhuvi |
 papāta yo vai raktaughas tenāsaṁ chataśo'surāḥ ||50||
 taiś cāsuraśṛk-sambhūtair asuraiḥ sakalaṁ jagat |
 vyāptam āsīt tato devā bhayam ājagmur uttamam ||51||
 tān viṣaṇṇān surān dṛṣṭvā caṇḍikā prāhasat tvarā |
 uvāca kālīm cāmuṇḍe vistīrṇaṁ vadanāṁ kuru ||52||
 mac-chastra-pāta-sambhūtān rakta-bindūn mahāsuraṁ |
 rakta-bindoḥ pratīccha tvam vaktreṇānena vegitā ||53||
 bhakṣayantī cara raṇe tad-utpannān mahāsuraṁ |
 evam eṣa kṣayaṁ daityaḥ kṣīṇa-rakto gamiṣyati ||54||
 bhakṣyamāṇās tvayā cogrā na cotpatsyanti cāpare |
 ity uktvā tām tato devī śūlenābhijaghāna tam ||55||
 mukhena kālī jagrhe raktabījasya śoṇitam |
 tato'sāv ājaghānātha gadayā tatra caṇḍikām ||56||
 na cāsyā vedanām cakre gadā-pāto'lpikām api |
 tasyāhatasya dehāt tu bahu susrāva śoṇitam ||57||
 yatas tatas tad-vakreṇa cāmuṇḍā sampratīcchati |
 mukhe samudgatā ye'syā rakta-pātān mahāsuraḥ ||58||
 tāmś cakhādātha cāmuṇḍā papau tasya ca śoṇitam |
 devī śūlena vajreṇa bāṇair asibhir ṛṣṭibhiḥ ||59||

jaghāna raktabijam tam cāmuṇḍāpīta-śoṇitam |
sa papāta mahī-priṣṭhe śastra-saṅgha-samāhataḥ ||60||
nīraktaś ca mahīpāla raktabījo mahāsuraḥ |
tatas te harṣam atulam avāpus tridaśā nrpa ||61||
teṣām mātr-gaṇo jāto nanartāsrīn-madoddhataḥ ||62||

iti śrī-mārkaṇḍeya-purāṇe sāvarṇike manvantare devī-māhātmye
raktabīja-vadho nāma
aṣṭamo'dhyāyaḥ
||8||

-o)0(o-

(9)

|| atha navamo'dhyāyaḥ ||

rājavāca—

vicitram idam ākhyātam bhagavan bhavatā mama |
devyās carita-māhātmyam raktabīja-vadhāśritam ||1||
bhūyaś cecchāmy aham śrotum raktabīje nipātite |
cakāra śumbho yat karma niśumbhaś cātikopanaḥ ||2||

ṛṣir uvāca—

cakāra kopam atulam raktabīje nipātite |
śumbhāsuro niśumbhaś ca hateṣv anyeṣu cāhave ||3||
hanyamānam mahā-sainyam vilokyāmarṣam udvahan |
abhyadhāvan niśumbho'tha muravyayāsura-senayā ||4||
tasyāgratas tathā pṛṣṭhe pārśvayoś ca mahāsuraḥ |
sandaṣṭauṣṭha-putāḥ kruddhā hantum devīm upāyayuh ||5||
ājagāma mahā-vīryaḥ śumbho'pi sva-balair vṛtaḥ |
nihantum caṇḍikām kopāt kṛtvā yuddham tu mātrbhiḥ ||6||
tato yuddham ativāsīd devyā śumbha-niśumbhayoḥ |
śara-varṣam ativogranṁ meghayor iva varṣatoḥ ||7||
cicchedaśtān charāms tābhyām caṇḍikā sva-śarotkaraiḥ |
tāḍayāmāsa cāṅgeṣu śastraughair asureśvarau ||8||
niśumbho niśitam khaḍgam carma cādāya suprabham |
atāḍayan mūrdhni simham devyā vāhanam uttamam ||9||
tāḍite vāhane devī kṣurapreṇāsīm uttamam |
niśumbhasyāśu ciccheda carma cāpy aṣṭa-candrakam ||10||
chinne carmaṇi khaḍge ca śaktim cikṣepa so'suraḥ |
tām apy asya dvidhā cakre cakreṇābhimukhāgatām ||11||
kopādhmāto niśumbho'tha śulam jagrāha dānavaḥ |
āyāntam muṣṭi-pātena devī tac cāpy acūrṇayat ||12||
āviddhayātha gadām so'pi cikṣepa caṇḍikām prati |

sāpi devyā trisūlena bhinnā bhasmatvam āgatā ||13||
 tataḥ paraśu-hastaṁ tam āyāntaṁ daitya-puṅgavam |
 āhasya devī bāṇaughair apātayata bhūtale ||14||
 tasmin nipatite bhūmau niśumbhe bhīma-vikrame |
 bhrātary atīva saṅkrudhaḥ prayayau hantum ambikāṁ ||15||
 sa ratha-sthas tathātyuccair grhīta-paramāyudhaiḥ |
 bhujair aṣṭābhir atulair vyāpyāśeṣaṁ babhau nabhaḥ ||16||
 tam āyāntaṁ samālokya devī śaṅkham avādayat |
 jyā-śabdaṁ cāpi dhanuṣaś cakārātīva duḥsaham ||17||
 pūrayāmāsa kakubho nija-ghaṇṭā-svanena ca |
 samasta-daitya-sainyānāṁ tejo-vadha-vidhāyinā ||18||
 tataḥ siṁho mahā-nādais tyājitebha-mahā-madaiḥ |
 pūrayāmāsa gaganam gāṁ tathopa diśo daśa ||19||
 tataḥ kālī samutpatya gaganam kṣamām atādayat |
 karābhyāṁ tan-ninādena prāk svanāste tirohitāḥ ||20||
 aṭṭāṭṭa-hāsam aśivaṁ śiva-dūtī cakāra ha |
 taiḥ śabdair asurās tresuḥ śumbhaḥ kopam param yayau ||21||
 durātmams tiṣṭha tiṣṭheti vyājahārāmbikā yadā |
 tadā jayety abhihitam devair ākāśa-samsthitaiḥ ||22||
 śumbhenāgatya yā śaktir muktā jvalātibhīṣaṇā |
 āyāntī vahni-kūṭābhā sā nirastā maholkayā ||23||
 siṁha-nādena śumbhasya vyāptaṁ loka-trayāntaram |
 nirghāta-niḥsvano ghorō jitavān avanīpate ||24||
 śumbha-muktāṅ charān devī śumbhas tat-prahitāṅ charān |
 ciccheda sva-śarair ugraiḥ śataśo'tha sahasraśaḥ ||25||
 tataḥ sā caṇḍikā kruddhā sūlenābhijaghāna tam |
 sa tadābhīhato bhūmau mūrccchito nipapāta ha ||26||
 tato niśumbhaḥ samprāpya cetanām ātta-kārmukaḥ |
 ājaghāna śarair devīm kālīm kesariṇam tathā ||27||
 punaś ca kṛtvā bāhūnām ayutaṁ danujeśvaraḥ |
 cakrāyudhena ditijaś chādayāmāsa caṇḍikām ||28||
 tato bhagavatī kruddhā durgā durgārti-nāśinī |
 ciccheda tāni cakrāṇi sva-śaraiḥ sāyakāṁś ca tān ||29||
 tato niśumbho vegena gadām ādāya caṇḍikām |
 abhyadhāvata vai hantum daitya-senā-samāvṛtaḥ ||30||
 tasyāpatata evāsu gadām ciccheda caṇḍikā |
 khadgena śita-dhāreṇa sa ca sūlam samādade ||31||
 sūla-hastaṁ samāyāntam niśumbham amarārdanam |
 hr̥di vivyādha sūlena vegābiddhena caṇḍikā ||32||
 bhinnasya tasya sūlena hr̥dayān niḥsr̥to'paraḥ |
 mahā-balo mahā-vīryas tiṣṭheti puruṣo vadan ||33||
 tasya niṣkrāmato devī prahasya svanavat tataḥ |
 śiraś ciccheda khadgena tato'sāv apatad bhuvi ||34||
 tataḥ siṁhaś cakhādogra-damṣṭrākṣuṇṇa-śiro-dharān |
 asurāṁś tāṁś tathā kālī śiva-dūtī tathāparān ||35||

kaumārī-śakti-nirbhinnāḥ kecin neśur mahāsurāḥ |
brahmāṇī-mantra-pūtena toyenānye nirākṛtāḥ ||36||
māheśvarī-trisūlena bhinnāḥ petus tathāpare |
vārāhī-tuṇḍa-ghātena kecid cūrṇākṛtā bhuvi ||37||
khaṇḍam khaṇḍam ca cakreṇa vaiṣṇavyā dānavāḥ kṛtāḥ |
vajreṇa caindrī-hastāgra-vimuktena tathāpare ||38||
kecid vineśur asurāḥ kecin naṣṭā mahāhavāt |
bhakṣitās cāpare kālī-śivadūtī-mṛgādhipaiḥ ||39||

iti śrimārkaṇḍeyapurāṇe sāvarṇike manvantare devī-māhātmye
niśumbha-vadho nāma
navamo'dhyayaḥ
||9||

-o)0(o-

(10)

|| atha daśamo'dhyāyaḥ ||

ṛṣir uvāca—
niśumbham nihataṁ dṛṣṭvā bhrātaram prāṇa-sammitam |
hanyamānam balam caiva śumbhaḥ kruddho'bravīd vacaḥ ||1||
balāvalepa-duṣṭe tvaṁ mā durge garvam āvaha |
anyāsām balam āsṛitya yuddhyase yātimānini ||2||

devy uvāca—
ekaivāham jagaty atra dvitīyā kā mamāparā |
paśyaitā duṣṭa mayy eva viśantyo mad-vibhūtayaḥ ||3||
tataḥ samastās tā devyo brahmāṇī-pramukhā layam |
tasyā devyās tanau jagmur ekaivāsīt tadāmbikā ||4||

devy uvāca—
aham vibhūtyā bahubhir iha rūpair yad āsthitā |
tat samhṛtam mayaikaiva tiṣṭhāmy ājau sthiro bhava ||5||

ṛṣir uvāca—
tataḥ pravavṛte yuddham devyāḥ śumbhasya cobhayoḥ |
paśyatām sarva-devānām asurāṇām ca dāruṇām ||6||
sara-varṣaiḥ śitaiḥ śastrais tathāstraiś caiva dāruṇaiḥ |
tayor yuddham abhūd bhūyaḥ sarva-loka-bhayaṅkaram ||7||
divyāny astrāṇi śataśo mumuce yāny athāmbikā |
babhaṅja tāni daityendras tat-pratighāta-kartṛbhiḥ ||8||
muktāni tena cāstrāṇi divyāni parameśvarī |
babhaṅja līlayaivogra-huṅkāroccāraṇādibhiḥ ||9||

tataḥ śara-śatair devīm ācchādayata so'suraḥ |
 sāpi tat-kupitā devī dhanuś ciccheda ceṣubhiḥ ||10||
 chinne dhanuṣi daityendras tathā śaktim athādade |
 ciccheda devī cakreṇa tām apy asya kare sthitām ||11||
 tataḥ khaḍgam upādāya śata-candram ca bhānumat |
 abhyadāvat tadā devīm daityanām adhipeśvaraḥ ||12||
 tasyāpatata evāśu khaḍgam ciccheda caṇḍikā |
 dhanur muktaiḥ śitair bāṇaiś carma cārka-karāmalam ||13||
 hatāśvaḥ sa tadā daityaś chinna-dhanvā visārathiḥ |
 jagrāha mudgaram ghoram ambikā-nidhanodyataḥ ||14||
 cicchedāpatatas tasya mudgaram niśitaiḥ śaraiḥ |
 tathāpi so'bhyadhāvat tām muṣṭim udyamya vegavān ||15||
 sa muṣṭim pātayāmāsa hṛdaye daitya-puṅgavaḥ |
 devyās tam cāpi sā devī talenorasy atādayat ||16||
 tala-prahārābhīhato nipapāta mahītale |
 sa daitya-rājaḥ sahasā punar eva tathotthitaḥ ||17||
 utpatya ca pragrhyocair devīm gaganam āsthitā |
 tatrāpi sā nirādhārā yuyudhe tena caṇḍikā ||18||
 niyuddham khe tadā daityaś caṇḍikā ca parasparam |
 cakratuḥ prathamam siddha-muni-vismaya-kārakam ||19||
 tato niyuddham suciram kṛtvā tenāmbikā saha |
 utpātya bhrāmayāmāsa cikṣepa dharaṇī-tale ||20||
 sa kṣipto dharaṇīm prāpya muṣṭim udyamya vegataḥ |
 abhyadhāvata duṣṭātmā caṇḍikā-nidhanecchayā ||21||
 tam āyāntam tato devī sarva-daitya-janeśvaram |
 jagatyām pātayāmāsa bhittvā śūlena vakṣasi ||22||
 sa gatāsuḥ papātorvyām devī śūlāgra-vikṣataḥ |
 cālayan sakalām pṛthvīm sābdhi-dvīpām sa-parvatām ||23||
 tataḥ prasannam akhilaḥ hate tasmin durātmani |
 jagat-svāsthyam atīvāpa nirmalam cābhavan nabhaḥ ||24||
 utpāta-meghāḥ solkā ye prāgāsaḥ te śam yayuḥ |
 sarito mārga-vāhinyas tathāsaḥ tatra pātite ||25||
 tato deva-gaṇāḥ sarve harṣa-nirbhara-mānasāḥ |
 babhūvur nihate tasmin gandharvā lalitām jaguḥ ||26||
 avādayaḥ tathaiivānye nanṛtuś cāpsaro-gaṇāḥ |
 vavūḥ puṅyās tathā vātāḥ suprabho'bhūd divākaraḥ ||27||
 jajvalus cāgnayaḥ śāntāḥ śānta-dig-janita-svanāḥ ||28||

iti śrī-mārkaṇḍeya-purāṇe sāvarṇike manvantare devī-māhātmye
 śumbha-vadho nāma
 daśamo'dhyāyaḥ
 ||10||

-o)0(o-

(11)

|| atha ekādaśo'dhyāyaḥ ||

ṛṣir uvāca—

devyā hate tatra mahāsurendre
sendrāḥ surā vahni-purogamās tām |
kātyāyanīm tuṣṭuvur iṣṭa-lābhād
vikāsi-vaktrābja-vikāsitaśāḥ ||1||

devi prapannārti-hare prasīda
prasīda mātara jagato'khalasya |
prasīda viśveśvari pāhi viśvaṁ
tvam īśvarī devi carācarasya ||2||

ādhāra-bhūtā jagatas tvam ekā
mahī-svarūpeṇa yataḥ sthitāsi |
apāṁ svarūpa-sthitayā tvayaitad
āpyāyate kṛtsnam alaṅghya-vīrye ||3||

tvam vaiṣṇavī śaktir ananta-vīryā
viśvasya bījaṁ paramāsi māyā |
saṁmohitaṁ devi samastam etat
tvam vai prasannā bhuvī mukti-hetuḥ ||4||

vidyāḥ samastās tava devi bhedaḥ
striyaḥ samastāḥ sakalā jagatsu |
tvayaikayā pūritam ambayaitat
kā te stutiḥ stavya-parāparoktiḥ ||5||

sarva-bhūtā yadā devī bhukti-mukti-pradāyini |
tvam stutā stutaye kā vā bhavantu paramoktayaḥ ||6||
sarvasya buddhi-rūpeṇa janasya ḥṛdi saṁsthite |
svargāpavargade devi nārāyaṇi namo'stu te ||7||
kalā-kāṣṭhādi-rūpeṇa pariṇāma-pradāyini |
viśvasyoparatau śakte nārāyaṇi namo'stu te ||8||
sarva-māṅgala-māṅgalye śive sarvātha-sādhike |
śaraṇye try-ambake gauri nārāyaṇi namo'stu te ||9||
sṛṣṭi-sthiti-vināśānām śakti-bhūte sanātani |
guṇāśraye guṇa-maye nārāyaṇi namo'stu te ||10||
śaraṇāgata-dīnārta-paritrāṇa-parāyaṇe |
sarvasyārti-hare devi nārāyaṇi namo'stu te ||11||
haṁsa-yukta-vimāna-sṭhe brahmāṇī-rūpa-dhāriṇi |
kauśāmbhaḥ-kṣarike devi nārāyaṇi namo'stu te ||12||
tri-śūla-candrāhi-dhare mahā-vṛṣabha-vāhini |

māheśvarī-svarūpeṇa nārāyaṇi namo'stute ||13||
 mayūra-kukkuṭa-vṛte mahā-śakti-dhare'naghe |
 kaumārī-rūpa-samsthāne nārāyaṇi namo'stu te ||14||
 śaṅkha-cakra-gadā-śārṅga-grhīta-paramāyudhe |
 prasīda vaiṣṇavī-rūpe nārāyaṇi namo'stu te ||15||
 grhītogra-mahā-cakre daṁṣtroddhṛta-vasundhare |
 varāha-rūpiṇi śive nārāyaṇi namo'stu te ||16||
 nṛsimha-rūpeṇogreṇa hantuṁ daityān kṛtodyame |
 trailokya-trāṇa-sahite nārāyaṇi namo'stu te ||17||
 kirīṭiṇi mahā-vajra sahasra-nayanojjvale |
 vṛtra-prāṇa-hare caindri nārāyaṇi namo'stu te ||18||
 śiva-dūti-svarūpeṇa hata-daitya-mahā-bale |
 ghora-rūpe mahā-rāve nārāyaṇi namo'stu te ||19||
 daṁṣṭrā-karāla-vadane śiro-mālā-vibhūṣaṇe |
 cāmuṇḍe muṇḍa-mathane nārāyaṇi namo'stu te ||20||
 lakṣmi lajje mahā-vidye śraddhe puṣṭi svadhe dhruve |
 mahā-rātri mahā-māye nārāyaṇi namo'stu te ||21||
 medhe sarasvati vare bhūti bābhravi tāmasi |
 niyate tvam prasīdeśe nārāyaṇi namo'stu te ||22||
 sarva-svarūpe sarveśe sarva-śakti-samanvite |
 bhayebhyas trāhi no devi durge devi namo'stu te ||23||
 etat te vadanam saumyam locana-traya-bhūṣitam |
 pātu naḥ sarva-bhūtebhyaḥ kātyāyani namo'stu te ||24||
 jvālā-karālam atyugram aśeṣāsura-sūdanam |
 tri-śūlam pātu no bhīter bhadrakālī namo'stu te ||25||
 hinasti daitya-tejāmsi svanenāpūrya yā jagat |
 sā ghaṅṭā pātu no devi pāpebhyo naḥ sutān iva ||26||
 asurāṣṭg-vasā-paṅka-carcitas te karojjvalaḥ |
 śubhāya khaḍgo bhavatu caṇḍike tvām natā vayam ||27||

rogān aśeṣān apahamsi tuṣṭā
 ruṣṭā tu kāmān sakalān abhīṣṭān |
 tvām āśritānām na vipannarāṇām
 tvām āśritā hy āśrayatām prayānti ||28||

etat-kṛtam yat kadanam tvayādya
 dharma-dviṣām devi mahāsurāṇām |
 rūpair anekair bahudhātma-mūrtim
 kṛtvāmbike tat prakaroti kānyā ||29||

vidyāsu śāstreṣu viveka-dīpeṣu
 ādyeṣu vākyeṣu ca kā tvad-anyā |
 mamatva-garte'timahā-ndhakāre
 vibhrāmayaty etad atīva viśvam ||30||

rakṣāmsi yatrogra-viṣās ca nāgā
yatrārayo dasyu-balāni yatra |
dāvānalo yatra tathābdhi-madhye
tatra sthitā tvam paripāsi viśvam ||31||

viśveśvari tvam paripāsi viśvam
viśvātmikā dhārayasīti viśvam |
viśveśa-vandyā bhavatī bhavanti
viśvāśrayā ye tvayi bhakti-namraḥ ||32||

devi prasīda paripālaya no'ri-
bhīter nityam yathāsura-vadhād adhunaiva sadyaḥ |
pāpāni sarva-jagatām praśamaṁ nayāśu
utpāta-pāka-janitānīs ca mahopasargān ||33||

praṇatānām prasīda tvam devi viśvārti-hāriṇi |
trailokya-vāsinām īḍye lokānām varadā bhava ||34||

devy uvāca—

varadāham sura-gaṇā varam yan manasecchatha |
taṁ vṛṇudhvam prayacchāmi jagatām upakārakam ||35||

devā ūcuḥ—

sarvābādhā-praśamanam trailokyasyākhileśvari |
evam eva tvayā kāryam asmad-vairi-vināśanam ||36||

devy uvāca—

vaivasvate'ntare prāpte aṣṭāvimsatime yuge |
śumbho niśumbhaś caivānyāv utpatsyete mahāsuraū ||37||
nanda-gopa-grhe jātā yaśodā-garbha-sambhavā |
tatas tau nāśayisyāmi vindhyācala-nivāsinī ||38||
punar apy atiraudreṇa rūpeṇa pṛthivī-tale |
avatīrya haniṣyāmi vaipracitāms tu dānavān ||39||
bhakṣayantyāś ca tān ugrān vaipracitān mahāsuraṇ |
raktā dantā bhaviṣyanti dāḍimī-kusumopamāḥ ||40||
tato mām devatāḥ svarge martya-loke ca mānavāḥ |
stuvanto vyāhariṣyanti satataṁ rakta-dantikām ||41||
bhūś ca śata-vārṣikyām anāvṛṣṭāyām anambhasi |
munibhiḥ samstutā bhūmau sambhaviṣyāmy ayonijā ||42||
tataḥ śatena netrāṇām nirīkṣisyāmi yan munīn |
kīrtayisyanti manujāḥ śatākṣim iti mām tataḥ ||43||
tato'ham akhilaṁ lokam ātma-deha-samudbhavaiḥ |
bhariṣyāmi surāḥ śākair āvṛṣṭeḥ prāṇa-dhārakaiḥ ||44||
śākambharīti vikhyātim tadā yāsyāmy aham bhuvi |
tatraiva ca vadhiṣyāmi durgamākhyam mahāsuraṁ ||45||

durgā-devīti vikhyātaṁ tan me nāma bhaviṣyati |
 punaś cāhaṁ yadā bhīmaṁ rūpaṁ kṛtvā himācale ||46||
 rakṣāṁsi kṣayayīṣyāmi munīnāṁ trāṇa-kāraṇāt |
 tadā mām munayaḥ sarve stoṣyanty ānamra-mūrtayaḥ ||47||
 bhīmā-devīti vikhyātaṁ tan me nāma bhaviṣyati |
 yadāruṅākhyas trailokye mahā-bādhāṁ kariṣyati ||48||
 tadāhaṁ bhrāmaraṁ rūpaṁ kṛtvāsaṅkhyeya-ṣaṭpadam |
 trailokyasya hitārthāya vadhiṣyāmi mahāsuraṁ ||49||
 bhrāmarīti ca mām lokās tadā stoṣyanti sarvataḥ |
 itthaṁ yadā yadā bādhā dānavotthā bhaviṣyati ||50||
 tadā tadāvātīryāhaṁ kariṣyāmy ari-saṅkṣayam ||51||

iti śrī-mārkaṇḍeya-purāṇe sāvarṇike manvantare devī-māhātmye
 nārāyaṇī-stutir nāma
 ekādaśo'dhyāyaḥ
 ||11||

-o)0(o-

(12)

|| atha dvādaśo'dhyāyaḥ ||

devy uvāca—

ebhiḥ stavaiś ca mām nityaṁ stoṣyate yaḥ samāhitaḥ |
 tasyāhaṁ sakalāṁ bādhāṁ nāśayīṣyāmyasaṁśayam ||2||
 madhu-kaiṭabha-nāśaṁ ca mahiṣāsura-gātanam |
 kīrtayīṣyanti ye tadvadvadhaṁ śumbha-niśumbhayoḥ ||3||
 aṣṭabhyāṁ ca caturdaśyāṁ navamyāṁ caikacetasaḥ |
 śroṣyanti caiva ye bhaktyā mama māhātmyamutamam ||4||
 na teṣāṁ duṣkṛtaṁ kiñcidduṣkṛtothā na cāpadaḥ |
 bhaviṣyati na dāridrayaṁ na caiveṣṭaviyojanam ||5||
 śatruto na bhayaṁ tasya dasyuto vā na rājataḥ |
 na śastrānalatoyaughāt kadācit sambhaviṣyati ||6||
 tasmānmamaitanmāhātmyaṁ paṭhitavyaṁ samāhitaḥ |
 śrotavyaṁ ca sadā bhaktyā paraṁ svastyayanaṁ hi tat ||7||
 upasargānaśeṣāṁs tu mahā-mārīsamudbhavān |
 tathā trividhamutpātaṁ māhātmyaṁ śamayaṁmama ||8||
 yatraitatpaṭhyate samyaṅnityamāyatane mama |
 sadā na tadvimokṣyāmi sānnidhyaṁ tatra me sthitam ||9||
 balipradāne pūjyāmagṇikārye mahotsave |
 sarvaṁ mamaitac caritamuccāryaṁ śrāvyam eva ca ||10||
 jānatājānatā vāpi balipūjāṁ tathā kṛtām |
 pratīcchiṣyāmyahaṁ prītyā vahnihomāṁ tathākṛtam ||11||
 śaratkāle mahā-pūjā kriyate yā ca vārṣikī |

tasyām mamaitanmāhātmyām śrutvā bhaktisamanvitaḥ ||12||
 sarvābādḥāvinirmukto dhanadhānyasutānvitaḥ |
 maṇuṣyo matprasādena bhaviṣyati na saṁśayaḥ ||13||
 śrutvā mamaitanmāhātmyām tathā cotpatayaḥ śubhāḥ |
 parākramaṁ ca yuddheṣu jāyate nirbhayaḥ pumān ||14||
 ripavaḥ saṁkṣayaṁ yānti kalyāṇaṁ copapadyate |
 nandate ca kulam puṁsām māhātmyām mama śṛṅvatām ||15||
 śāntikamaṇi sarvatra tathā duḥsvapnadarśane |
 grahapīdāsu cogrāsu māhātmyām śṛṅyānmama ||16||
 upasargāḥ śamaṁ yānti grahapīdās ca dāruṇāḥ |
 duḥsvapnaṁ ca nṛbhir drṣṭam susvapnamupajāyate ||17||
 bālagrihābhībḥūtānām bālānām śāntikāraḥ |
 saṅghātabhede ca nṛṇām maitrīkaraṇamutamam ||18||
 durvṛtānāmaśeṣāṇām balahānikaraṁ param |
 rakṣobhūtapisācānām paṭhanādeva nāśanam ||19||
 sarvaṁ mamaitanmāhātmyām mama sannidhikāraḥ |
 paśupuspārdhyadhūpaiś ca gandhadīpaiś tathotamaiḥ ||20 ||
 viprāṇām bhaujanarhomaiḥ prokṣaṇīyair ahariśam |
 anyaiś ca vividhair bhogaiḥ pradānair vatsareṇa yā ||21||
 prītirme kriyate sāsmin sakṛtsucarite śrute |
 śrutam harati pāpāni tathārogyam prayacchati ||22||
 rakṣām karoti bhūtebhyo janmanām kīrtanam mama |
 yuddheṣu caritam yanme duṣṭadaityanivarhaṇam ||23||
 tasmīnc chrute vairikṛtam bhayam puṁsām na jāyate |
 yuṣmābhiḥ stutayo yās ca yās ca brahmarṣibhiḥ kṛtāḥ ||24||
 brahmaṇā ca kṛtāstās tu prayacchanti śubhām matim |
 araṇye prāntare vāpi dāvāgniparivāritaḥ ||25||
 dasyubhir vā vṛtaḥ sūnye grhīto vāpi śatrubhiḥ |
 simhavyāghnānuyāto vā vane vā vanahastibhiḥ || 26||
 rājñā kruddhena cājñapto vadhyo bandhagato`pi vā |
 ādhūrṇito vā vātena sthitaḥ pote mahā-rṇave ||27||
 patatsu cāpi śastreṣu saṅgrāme bhṛśadāruṇe |
 sarvābādḥāsu ghorāsu vedanābhyardito`pi vā ||28||
 smaran mamaitac caritam naro mucyeta saṅkaṭāt |
 mama prabhāvātsimhādya dasyavo vairiṇas tathā ||29||
 dūrādeva palāyante smarataś caritam mama ||30||

ṛṣir uvāca—

ity uktvā sā bhagavatī caṇḍikā caṇḍavikramā |
 paśyatām eva devānām tatraivāntaradhīyata ||32||
 te`pi devā nirātānkāḥ svādhikārānyathā purā |
 yajñabhāgabhujaḥ sarve cakrurvinihatārayaḥ ||33||
 daityāś ca devyā nihate śumbhe devaripau yudhi |
 jagadvidhvamsini tasmin mahogre`tulavikrame ||34||
 niśumbhe ca mahā-vīrye śeṣāḥ pātālamāyayuh ||35||

evaṁ bhagavatī devī sā nityāpi punaḥ punaḥ |
 sambhūya kurute bhūpa jagataḥ paripālanam ||36||
 tayaitanmohyate viśvaṁ saiva viśvaṁ prasūyate |
 sā yācitā ca vijñānam tuṣṭā ṛddhiṁ prayacchati ||37||
 vyāptaṁ tayaitatsakalaṁ brahmāṇḍaṁ manujeśvara |
 mahā-kālyā mahā-kāle mahā-mārīśvarūpayā ||38||
 saiva kāle mahā-mārī saiva sṛṣṭirbhavatyajā |
 sthitaṁ karoti bhūtānāṁ saiva kāle sanātani ||39||
 bhavakāle nṛṇāṁ saiva lakṣmīrvṛddhipradā grhe |
 saivābhāve tathālakṣmīrvināśāyopajāyate ||40||
 stutā sampūjitā puṣpair dhūpagandhādibhis tathā |
 dadāti vitaṁ putrāṁś ca matiṁ dharme gatiṁ śubhāṁ ||41||

iti śrī-mārkaṇḍeya-purāṇe sāvarṇike manvantare devī-māhātmye

phala-stutir nāma

dvādaśo'dhyāyaḥ

||12||

-o)0(o-

(13)

|| atha trayodaśo'dhyāyaḥ ||

ṛṣir uvāca—

etate kathitaṁ bhūpa devī-māhātmyam uttamam |
 evam-prabhāvā sā devī yayedam dhāryate jagat ||1||
 vidyā tathaiva kriyate bhagavad-viṣṇu-māyayā |
 tayā tvam eṣa vaiśyaś ca tathaivānye vivekinaḥ ||2||
 mohyante mohitāś caiva moham eṣyanti cāpare |
 tāṁ upaihi mahā-rāja śaraṇaṁ parameśvarīm ||3||
 ārādhitā saiva nṛṇāṁ bhoga-svargāpavarga-dā ||4||

mārkaṇḍeya uvāca—

iti tasya vacaḥ śrutvā surathaḥ sa narādhipaḥ |
 praṇipatya mahā-bhāgaṁ tam ṛṣiṁ saṁśīta-vratam ||5||
 nirviṇṇo'timamatvena rājyāpaharaṇena ca |
 jagāma sadyas tapase sa ca vaiśyo mahā-mune ||6||
 sandarśanārtham ambāyā nadi-pulina-saṁsthitaḥ |
 sa ca vaiśyas tapas tepe devī-sūktaṁ paraṁ japan ||7||
 tau tasmin puline devyāḥ kṛtvā mūrtiṁ mahī-mayīm |
 arhaṇāṁ cakratus tasyāḥ puṣpa-dhūpāgni-tarpaṇaiḥ ||8||
 nirāhārau yatāhārau tan-manaskau samāhitau |
 dadatus tau baliṁ caiva nija-gātrāsṛg-ukṣitam ||9||
 evaṁ samārādhayatos tribhir varṣair yatātmanoḥ |

parituṣṭā jagad-dhātrī pratyakṣam prāha caṇḍikā ||10||

devy uvāca—

yat prārthyate tvayā bhūpa tvayā ca kula-nandana |
mattas tat prāpyatām sarvaṁ parituṣṭā dadāmi tat ||11||

mārkaṇḍeya uvāca—

tato vavre nrpo rājyam avibhramśy-anya-janmani |
atra caiva nijam rājyam jita-śatru-balam balāt ||12||
so'pi vaiśyas tato jñānam vavre nirviṇṇa-mānasaḥ |
mamety aham iti prājñāḥ saṅga-vicyuti-kārakam ||13||

devy uvāca—

svalpair ahobhir nrpate svarājyam prāpsyate bhavān |
hatvā ripūn askhalitam tava tatra bhaviṣyati ||14||
mṛtaś ca bhūyaḥ samprāpya janma devād vivasvataḥ |
sāvarṇiko nāma manur bhavān bhuvi bhaviṣyati ||15||
vaiśya-varya tvayā yaś ca varo'smato'bhivāñchitaḥ |
tam prayacchāmi saṁsiddhyai tava jñānam bhaviṣyati ||16||

mārkaṇḍeya uvāca—

iti dattvā tayor devī yathābhilaṣitam varam ||17||
babhūvāntarhitā sadyo bhaktyā tābhyām abhiṣṭutā |
evam devyā varam labdhvā surathaḥ kṣatriya-rṣabhaḥ |
sūryāj janma samāsādyā sāvarṇir bhavitā manuḥ ||18||

sāvarṇir bhavitā manuḥ klīm om ||

iti śrī-mārkaṇḍeya-purāṇe sāvarṇike manvantare devī-māhātmye
suratha-vaiśyayor vara-pradānam nāma
trayodaśo'dhyāyaḥ
||13||

śrī-saptaśatī-devī-māhātmyam samāptam
om tat sat om
||

-o)0(o-

|| atha aparādha-kṣamāpaṇa-stotram ||

om

aparādha-śataṁ kṛtvā jagad-ambeti coccaret |
yām gatim sam avāpnoti na tām brahmādayaḥ surāḥ ||1||
sāparādho'smi śaraṇam prāptas tvām jagad-ambike |

idānīm anukampyo'haṁ yathecchasi tathā kuru ||2||
ajñānād vismṛter bhrāntyā yan nyūnam adhikaṁ kṛtam |
tat sarvaṁ kṣamyatām devi prasīda parameśvari ||3||
kāmeśvari jagan-mātaḥ sac-cid-ānanda-vigrahe |
grhāṇārcām imām prītyā prasīda parameśvari ||4||
sarva-rūpa-mayī devī sarvaṁ devī-mayaṁ jagat |
ato'haṁ viśva-rūpām tvām namāmi parameśvarīm ||5||
yad akṣaraṁ paribhraṣṭaṁ mātṛā-hīnaṁ ca yad bhavet |
pūrṇaṁ bhavatu tat sarvaṁ tvat-prasādān maheśvari ||6||

yad atra pāṭhe jagad-ambike mayā
visarga-bindv-akṣara-hīnam īritam |
tad astu sampūrṇatamaṁ prasādataḥ
saṅkalpa-siddhiś ca sadaiva jāyatām ||7||

yan-mātṛā-bindu-bindu-dvitaya-pada-pada-dvandva-varṇādi-hīnaṁ
bhaktyābhaktyānupūrvaṁ prasabha-kṛti-vaśāt vyaktam avyaktam amba |
mohād ajñānato vā paṭhitam apaṭhitam sāmpratam te stave'smin
tat sarvaṁ sāṅgam āstām bhagavati varade tvat-prasādāt prasīda ||8||

prasīda bhagavaty amba prasīda bhakta-vatsale |
prasādam kuru me devi durge devi namo'stu te ||9||

|| iti aparādha-kṣamāpaṇa-stotraṁ samāptam ||

-o)0(o-

|| atha devī-sūktam ||

om
ahaṁ rudrebhir vasubhiś carāmy aham
ādityair uta viśvadevaiḥ |
ahaṁ mitrā-varuṇobhā bibharmy aham
indrāgnī aham aśvinobhā ||1||

ahaṁ somamāhanasaṁ bibharmy aham
tvaṣṭāram uta pūṣaṇaṁ bhagam |
ahaṁ dadhāmi draviṇaṁ haviṣmate
suprāvye yajamānāya sunvate ||2||

ahaṁ rāṣṭrī saṅgamanī vasūnām
cikituṣī prathamā yajñiyānām |
tām mā devā vyadadhuḥ purutrā
bhūri sthātrām bhūry āveśyantīm ||3||

mayā so annam atti yo vipaśyati
yaḥ prāṇiti ya īm śṛṇoty uktam |
amantavo mām ta upakṣiyanti
śrudhi śruta śraddhivaṁ te vadāmi ||4||

aham eva svayam idaṁ vadāmi juṣṭam
devebhir uta mānuṣebhiḥ |
yaṁ kāmaya taṁ tam ugraṁ kṛṇomi
taṁ brahmāṇaṁ tam ṛṣiṁ taṁ sumedhām ||5||

aham rudrāya dhanurā tanomi
brahma-dviṣe śarave hantavā u |
aham janāya samadaṁ kṛṇomy aham
dyāvāpṛthivī ā viveśa ||6||

aham suve pitaram asya mūrdhan
mama yonir apsv antaḥ samudre |
tato vi tiṣṭe bhuvanānu viśvo-
tāmūm dyām varṣmaṇopa sprśāmi ||7||

aham eva vāta iva pra vāmyā-
rabhamāṇā bhuvanāni viśvā |
paro divā para enā pṛthivyai-
tāvatī mahinā saṁ babhūva ||8||

|| iti ṛg-vedoktaṁ (10.125) devī-sūktaṁ samāptam ||

|| om̐ tat sat om̐ ||

-o)0(o-